

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand • maart 2020 • jaar 24 • #02

FR • DE • EN

traductions
Übersetzungen
translations

Ontbijten met auteur
Saskia De Coster

‘Kom maar op, alle vragen mogen’

Het grote tekort
Veel te weinig plaats
in de scholen

Zangeres Geike Arnaert
‘Ik wil bezieling voelen’

Nora Monsecour
en Ish Ait Hamou
‘De moed
om genuanceerd
te denken’

+ AGENDA

PianoDays 2020

Piano, een maand lang

Herman Van Mileghem uit Meise werd vorige maand door Johan Gielen aangeduid om **deketting** voort te zetten. Voor Van Mileghem staat alles in het teken van Meise Boven.

Meise boven

04 Veel te weinig plaats in de scholen

VERDELING RandKrant maart wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

Herman Van Mileghem (56) is in Wemmel geboren, woonde er 17 jaar en verhuisde dan, na een korte tussenstop in Relegem, naar zijn thuis in Meise-centrum. Daar woont hij sinds 1987. Hij heeft er zijn eigen zaak van glaswerken, aluminium ramen, deuren, zonneweringen en poorten, die hij van zijn vader René (82) heeft overgenomen. 'Ik kreeg het ondernemerschap met de paplepel ingelepeld. We maken al onze aluminium ramen en deuren zelf van de profielen die we aankopen. We begonnen van nul; nu heb ik acht mensen in dienst. We denken niet meteen aan uitbreiden want goede stielmannen vinden, is niet eenvoudig. Schrijnwerker in aluprofielen, maar ook gewoon een stielman die met andere materialen kan werken, zijn knelpuntberoepen. Onze werknemers zijn wel trouw, er is haast geen verloop. Bovendien willen we het overzicht op het werk behouden. We hebben veel klanten rond de kerktoeren in Meise en in de omliggende gemeenten. We zoeken het niet te ver.'

Niet te onderschatten

Het voortzetten van de familiezaak is verzekerd. 'Onze zoon Jarno (26) werkt intussen mee in de zaak.' Het was trouwens zoon Jarno die ervoor zorgde dat Van Mileghem al veertien jaar gepassioneerd voorzitter is van voetbalclub KFC Meise. 'Jarno begon op zijn zesde te voetballen en als ouder geraak je zo in contact met de clubwerking. Ik hielp bij klusjes en al snel kwam van het een het ander. Ze zochten een voorzitter en ik zegde toe. Ik doe dat heel graag, maar het is niet te onderschatten. Onze club telt inmiddels 350 leden en heeft een uitgebreide jeugdwerking. Familiewaarden staan voorop. Iedereen is welkom, maar we willen wel dat de voertaal het Nederlands is. Dat lukt, want voetbal is in feite een universele taal. Je kan snel duidelijk maken wat je met een bal allemaal kan doen en de spelletjes passen zich aan. We zetten sterk in op

onze jeugdwerking. Het eerste elftal bestaat uit 25% eigen jeugd, 25% komt uit Meise en 25% zijn clubspelers. Het tweede elftal bestaat voor de helft uit eigen jeugd. Groen-wit draagt Meise hoog in het vaandel: 60% van de jeugdspelers woont in Meise. We hanteren daarvoor een voorrangregel bij de inschrijving. KFC Meise wil zo de sportieve motor zijn van de gemeente; maar evenzeer een familiale voetbalvereniging die een meerwaarde wil bieden aan het sociale leven.'

Populaire sport

De Rode Duivels behaalden het maximum van de punten in de kwalificatieronde voor het Europees kampioenschap voetbal in juni en juli. Zo'n prestatie heeft ook gevolgen voor kleinere clubs. 'Voetbal is sowieso een populaire sport, maar als het Belgisch elftal het goed doet, dan krijg je meer inschrijvingen. Ik vrees dat de vraag groter zal zijn dan wat we kunnen aanbieden. De beschikbare accommodatie - drie voetbalterreinen en acht kleedkamers - en het aantal gediplomeerde jeugdtrainers ligt vast. Als er te veel aanvragen komen, zullen we een inschrijvingsstop moeten invoeren. Laat ons hopen dat het niet nodig is.'

Van Mileghem richt zich niet alleen naar het voetbal. 'In het dorp worden onder de noemer 'Meise Boven' tal van festiviteiten georganiseerd. Deze vzw van en voor de mensen uit Meise organiseert onder andere de Midzomerfeesten, maar ook de uitzendingen van de voetbalwedstrijden van de Rode Duivels op groot scherm in Meise-centrum. Die evenementen lokken telkens een paar duizend toeschouwers. Allemaal uit Meise en omstreken. Dat creëert een hechte band. De opbrengst van de activiteiten gaat overigens naar goede doelen, onder andere naar de lokale verenigingen. Die helpen ook mee met de organisatie van de evenementen. En zo blijft iedereen nauw betrokken bij het sociale leven in het dorp.'

TEKST Joris Herpol • FOTO Filip Claessens

14 'De moed om genuanceerd te denken'

Nora Monsecour: 'Het leven is een aaneenschakeling van hoogtes en laagtes. Je kan dit maar beter aanvaarden, wil je niet gebukt gaan onder een negatief denkpatroon.' Ish Ait Hamou: 'We moeten ons bevrijden van denkpatronen die ons van de andere vervreemden.'

DE

32 Wonderland, en toch

De Bosnische Zuhra Ferizovic voelt zich in België als een vis in het water. 'Ik zal echter ook nooit vergeten waar ik vandaan kom. Ik vind het fijn om af en toe naar Bosnië terug te keren. De warmte die ik in de ogen van mijn oma zie, is onbetaalbaar.'

AGENDA

MAART
2020

06 VANASSETOTZAVENTEM

12 OPVERKENNING

13 MIJNGEDACHT

14 LEVENSKUNST

19 MIDDENIN

21 GOEDGEKRUID

22 INTERVIEW

24 BOUWERK

32 GEMENGDGEVOELEN

EN OOK

09 **Energiecoöperatie Noorderlicht**

Inzetten op hernieuwbare energie

12 **Op verkenning**

Koningin van de weiden heeft het moeilijk

17 **Duivenmelker**

Gerard Vandeputte
Vriend der verre drachten

Uit IN DE RAND

23 Fluwele jazz

De trend van dit seizoen is fluweel. Dat treft, want de muziek van het jazzduo Bram Weijters en Chad McCullough wordt omschreven als 'ingetogen, warm, kleurrijk muzikaal fluweel'. Naargelang het moment van de dag krijgen hun muziek een andere wending: groovy in de ochtend, mijmerend in de avond.

Jo De Ro

Kurt Meeus

Veel te weinig plaats in de scholen

Heel wat scholen in de Vlaamse Rand barsten uit hun voegen. In het basisonderwijs zijn intussen de ergste noden gelenigd en is het plaatstekort grotendeels weggewerkt. Maar in het secundair onderwijs is het gat nog lang niet dichtgereden.

TEKST Tina Deneyer • FOTO Filip Claessens

In 2018 legde de laatste capaciteitsmonitor voor het onderwijs de situatie in de ruime Vlaamse Rand pijnlijk bloot: tegen 2024-2025 dreigt in de secundaire scholen van de regio een tekort van maar liefst 8.000 plaatsen. Een wake-upcall die het capaciteitstekort eindelijk bovenaan de politieke agenda deed belanden. De vorige Vlaamse Regering pompte intussen meer dan 20 miljoen euro in het secundair onderwijs in de ruime Vlaamse Rand. Daardoor zal het tekort van 8.039 plaatsen in de secundaire scholen tegen 2021-2022 teruggedrongen zijn tot 5.660. De inhaalbeweging is ingezet, maar we zijn er dus nog lang niet. 'De vorige Vlaamse Regering heeft belangrijke stappen vooruit gezet. Momenteel bekijken we welke bijkomende middelen de huidige Vlaamse Regering nog extra kan beschikbaar stellen om het capaciteitstekort verder weg te werken', zegt Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA).

'De voorbije jaren zijn er inderdaad substantiële inspanningen gedaan door de Vlaamse Regering',

zegt Jo De Ro (Open VLD), schepen van Onderwijs in Vilvoorde en ondervoorzitter van de OVSG, de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten. 'Laat ons hopen dat er ook na 2022 een flink deel van de extra investeringen in het onderwijs naar de Vlaamse Rand gaan.' De Ro kijkt voor de oplossing van het probleem niet alleen naar Vlaanderen. 'Ook steden en gemeenten moeten hun verantwoordelijkheid nemen. De voorbije jaren waren een aantal gemeentebesturen niet goed wakker. Ik heb me er vaak over verbaasd dat men op een aantal plaatsen in de regio pas een jaar of drie geleden heeft beseft dat er echt een gigantisch probleem is.'

Te veel blinde vlekken

'Het grootste probleem in onze regio is dat er in heel wat gemeenten gewoon geen secundaire scholen zijn', gaat De Ro verder. 'Dat is zo gegroeid omdat secundair onderwijs traditioneel duur onderwijs is. Daardoor zijn er heel wat blinde vlekken in de ruime Vlaamse Rand. In gemeenten als Steenokkerzeel,

Meise en Kampenhout is er bijvoorbeeld geen secundair onderwijs. In gemeenten als Machelen, Kapelle-op-den-Bos en Londerzeel is het er wel, maar veel te weinig. Het zijn uiteraard de inrichtende machten die de stap zetten om een secundaire school te bouwen, maar een gemeentebestuur kan de zaak vergemakkelijken. In Vilvoorde doen we dat bijvoorbeeld door gronden aan te kopen en in erfpacht te geven aan de inrichtende machten of door te verkopen aan een gunstig tarief.' Gemeentebesturen kunnen dus ook voor het secundair onderwijs een belangrijke rol spelen in het capaciteitsverhaal.

JO DE RO:

'Er is te lang aan struisvogelpolitiek gedaan en veel te weinig geïnvesteerd.'

Raymonda Verdyck, topvrouw van het GO!-onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap beaamt: 'Als onderwijsverstrekker kiezen we zo veel mogelijk voor duurzame stoelen. Daarmee bedoel ik geen zitjes in zogenoemde containerklassen, maar degelijke gebouwen die tientallen jaren meekunnen. Je moet weten dat één duurzaam stoeltje 15.000 tot 20.000 euro kost. Voor 200 extra leerlingen heb je zo dus al gauw 4 miljoen euro

Raymonda Verdyck

Groot tekort aan leerkrachten

Tegen het schooljaar 2021-2022 zullen in de ruime Vlaamse Rand dus bijna 2.400 extra plaatsen gecreëerd zijn in het secundair onderwijs. 'Goed nieuws uiteraard, maar dan zitten we nog met een ander probleem: het lerarentekort', merkt Raymonda Verdyck van GO! op. 'We slagen er in Vlaanderen nog altijd niet in om de uitval van beginnende leerkrachten te stoppen. Die is in de Vlaamse Rand erg groot, net als in Brussel. Het feit dat de klassen hier superdivers zijn, heeft er misschien ook invloed op. De huidige lerarenopleidingen bereiden mensen daar nog niet genoeg op voor. Dat is een nagel waar we samen met de andere onderwijsverstrekkers al jaren op kloppen. Er moeten echt extra inspanningen komen om ervoor te zorgen dat we voldoende en kwaliteitsvolle leerkrachten hebben voor ons Vlaams onderwijs.'

nodig. Dat zijn grote investeringen. En dus bekijken we voor elk project heel goed waar we het implanten. Een gemeentebestuur dat meedenkt over beschikbare gronden is een zegen.'

Om gemeenten te ondersteunen, denkt de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten ook aan de aanstelling van een *intendant* die samen met hen naar oplossingen zoekt. 'Het Toekomstforum Halle-Vilvoorde en intercommunale Haviland zouden zoiets misschien kunnen opnemen', vindt De Ro. 'We hebben iemand nodig die op een hoger niveau dan de gemeenten onderzoekt waar er bijvoorbeeld nog braakliggende gronden zijn die gebruikt kunnen worden voor scholenbouw. Of verlaten gebouwen die versneld kunnen worden verhuurd.'

Drummen aan de poort van het ASO

'Een ander pijnpunt in ons onderwijs dat ook in de Vlaamse Rand speelt, is dat heel wat secundaire scholen een piramidevorm hebben', zegt De Ro. 'We zien heel vaak dat iedereen staat te drummen aan de poort van ASO-scholen. Veel colleges en athenea starten in het eerste jaar met driehonderd leerlingen en eindigen met tachtig in het zesde jaar. Een heel aantal leerlingen kiest na de eerste graad voor technisch of beroepsonderwijs. Dat betekent dat het capaciteitstekort in veel scholen zich eigenlijk voornamelijk in het eerste en tweede jaar voordoet.'

'Net daarom proberen wij zo veel mogelijk met *domeinscholen* te werken waar we ASO, TSO en BSO op dezelfde campus aanbieden', vult topvrouw van het GO! Raymonda Verdyck aan. 'Horteco in Vilvoorde is daar een mooi voorbeeld van. Die combinatie werkt, ook op pedagogisch vlak. Leerkrachten kunnen makkelijker expertise delen en leerlingen hoeven niet van school te veranderen als ze voor een andere richting kiezen.'

Tienerschool

Een andere manier om twee vliegen in één klap te slaan, is de bouw van middenscholen of *tienerscholen* zoals ze tegenwoordig worden genoemd. 'Dat houdt in dat er aan een basisschool een eerste graad van het secundair wordt gebouwd', legt De Ro uit. 'De overstap van de basisschool naar het secundair is voor veel leerlingen ingrijpend. Een tienerschool maakt die overgang minder bruut. Maar er is nog een belangrijk voordeel: de investering voor een inrichtende macht is een heel stuk kleiner dan bij een volledige secundaire school met drie graden.'

Het idee van de tienerscholen vindt mondjesmaat ingang in de Vlaamse Rand. 'In Hoeilaart bekijken we momenteel de mogelijkheid om aan een van onze basisscholen een tienerschool te bouwen', zegt Kurt Meeus, algemeen directeur van Scoop, de scholengroep die alle GO!-scholen in de noordostrand omvat. 'In Vilvoorde is er een concreet project. Daar start een van de komende maanden de bouw van een basisschool met daaraan een tienerschool in de nieuwe wijk Vier Fontein. We zullen daar dus een eerste graad aanbieden. Als over een aantal jaar blijkt dat de school te klein wordt, dan kunnen we uitbreiden. De stad Vilvoorde heeft daarvoor al een plekje voorzien op het terrein.'

Kop in het zand

Nu de inhaalbeweging eindelijk is ingezet en de komende twee jaar een aantal nieuwe secundaire schoolgebouwen de deuren zullen openen, blijft de vraag hoe we dat enorme capaciteitstekort niet hebben zien aankomen. 'Wat het basisonderwijs betreft, kan je nog verzachtende omstandigheden invoeren', vindt De Ro. 'De stijging van het aantal inwoners is in de bevolkingsprognoses voor onze regio jarenlang onderschat. Maar men wist wel

degelijk dat het probleem zou verschuiven naar het secundair onderwijs. Daar hoeft je geen geleerde voor te zijn. Er is te lang aan struisvogelpolitiek gedaan en veel te weinig geïnvesteerd. Men heeft op veel plaatsen eerst geprobeerd om het probleem op te lossen door de leraarskamer in twee te splitsen of het borstelkot leeg te maken om extra plaatsen te creëren. Tot het niet meer ging.'

'De kwestie is veel te lang geen prioriteit geweest', zegt Verdyck. 'Initiatieven zoals de capaciteitsmonitor, die in 2015 voor de eerste keer is uitgevoerd en de tekorten per onderwijszone in kaart brengt, drukken iedereen nu met de neus op de feiten. Het is een kwestie van de komende jaren nog een flink tandje bij te steken. En daar zal nog veel geld voor nodig zijn.'

SECUNDAIR ONDERWIJS	Voorspelde tekort tegen 2024-2025	Plaatsen in aanbouw tegen 2021-2022	Nog te gaan
Zone Vilvoorde	3.249	1.232	2.017
omvat: Vilvoorde, Zaventem, Grimbergen, Hoeilaart, Huldenberg, Kortenberg, Kraainem, Machelen, Overijse, Steenokkerzeel, Tervuren, Wezembeek-Oppem			
Zone Dilbeek	2.949	430	2.519
omvat: Dilbeek, Wemmel, Ternat, Opwijk, Merchtem, Kapelle-op-den-Bos, Londerzeel, Asse			
Zone Halle	1.841	717	1.124
omvat: Halle, Beersel, Drogenbos, Gooik, Herne, Lennik, Linkebeek, Pepingen, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw			
Totaal	8.039	2.379	5.660

Bron: kabinet Vlaams minister van Onderwijs

EN School places emergency

The secondary school place shortage is set to be no less than 8.000 by 2024-2025 in the greater Flemish Rand area, according to the Capacity Data Monitor's 2018 report on the educational situation in the region.

This was the wake-up call that finally put capacity shortfalls at the top of the political agenda. Whereupon the previous Flemish Government poured more than 20 million euros into secondary education in the greater Vlaamse Rand area around Brussels in a bid to cut the anticipated 8,039 secondary school place shortfall to 5.660 by 2021-2022. The catching up process is underway but the target is still a long way off.

Wat gaan we doen?

VLAAMSE RAND Alle gemeenten uit de regio hebben hun verplichte budgettaire *meerjarenplanning voor 2020-2025* ingediend. In zo'n plan moeten gemeentebesturen bepalen welke projecten ze de komende jaren willen realiseren en hoe ze dat gaan betalen. De documenten lezen niet bepaald als een roman, maar geven wel een goed beeld van de prioriteiten die gemeentebesturen vastleggen in hun beleid. In 2018 deden het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO) en het Documentatiecentrum Vlaamse Rand daar nog een rondvraag naar bij de burgemeesters in hun onderzoek *In de ban van de Rand*.

'Het feit dat we almaar vaker stilstaan in het verkeer vormt samen met het toenemende sluipverkeer het allergrootste knelpunt', vertelde onderzoekster Ann Mares toen. 'Die mobiliteit moet volgens de bevroegden absolute beleidsprioriteit krijgen. Uit de interviews met de burgemeesters blijkt opvallend genoeg dat ze weinig heil zien in het Gewestelijk Expresnet of het openbaar vervoer tout court. Alternatieven zoals fietssnelwegen kunnen op meer aanhang rekenen. Want de bussen staan ook stil.'

En wat blijkt uit de meerjarenplannen? Mobiliteit staat in zowat alle gemeenten van de Vlaamse Rand met stip op 1 in het prioriteitenlijstje. Op veel plaatsen gaat een flink stuk van het budget naast het onderhoud van wegen ook naar de aanleg van fiets- en voetpaden. Dat de belabberde mobiliteit in de regio een doorn in het oog is van heel wat bewoners bleek ook uit de bevolkingsenquêtes die her en der werden gehouden. En dat hebben de meeste gemeentebesturen blijkbaar goed begrepen.

Ook klimaatmaatregelen komen in opvallend veel meerjarenplannen voor, al zijn de budgetten die daarvoor worden uitgetrokken een stuk kleiner dan die voor mobiliteit. Verbeter de wereld, begin bij jezelf, is voor de meeste gemeenten blijkbaar het credo op vlak van klimaat. Gemeentebesturen investeren de komende jaren op dat terrein vooral in openbare led-verlichting en zonnepanelen op openbare gebouwen. ▸TD

i Voor een overzicht per gemeente: zie ook *Wat doet uw gemeente met uw belastinggeld?* op www.RINGtv.be

Taalstages

VLAAMSE RAND Komende paas- en zomervakantie kunnen kinderen Nederlands leren en oefenen in de gemeenschapscentra van vzw 'de Rand'. 'We organiseren stages die inzetten op taalstimulering Nederlands', legt stafmedewerker taalpromotie Cindy Van Dijck uit. 'Scholen raden kinderen met een andere thuistaal aan om ook in de vakantie Nederlands te oefenen en dat kan tijdens de stages op een heel toffe en losse manier. Het zijn geen lessen. Spel en plezier staan centraal.' Vzw 'de Rand' werkt voor de stages samen met De Horizon vzw, Panta Rhei vzw en vzw Sportopia. 'Die laatste is een nieuwe partner waarmee we samenwerken tijdens de zomervakantie in Drogenbos. In de voormiddag neemt De Horizon de kinderen op sleeptouw, in de namiddag oefenen ze de kennis die ze daar opdeden tijdens het sporten met Sportopia. De stage in Drogenbos is er wel alleen voor kinderen die in de gemeente wonen of er schoollopen.' ▸TD

- i** • 6 tot 10 april in GC de Lijsterbes (Kraainem) en GC de Moelie (Linkebeek)
 - 6 tot 10 juli in GC de Zandloper (Wemmel)
 - 17 tot 21 augustus in GC de Boesdaalhoeve (Sint-Genesius-Rode), GC de Bosuil (Jezus-Eik) en GC de Kam (Wezembeek-Oppem)
 - 24 tot 26 augustus in GC de Muse en FeliXart (Drogenbos)
- Meer info op www.derand.be

Nieuw cijferboek brengt Vlaamse Rand in kaart

VLAAMSE RAND Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft een nieuw *Cijferboek Vlaamse Rand* uitgebracht. Het document geeft een overzicht van allerhande nuttige cijfers over de regio. Daaruit blijkt onder meer dat het aantal inwoners in de Vlaamse Rand op tien jaar tijd met 8% steeg, terwijl het Vlaamse gemiddelde op 6% ligt. Met 892 inwoners per km² is de bevolkingsdichtheid in de Vlaamse Rand ook dubbel zo groot als in een doorsnee Vlaamse gemeente. 'Documenten als het Cijferboek zijn belangrijk', vindt Vlaams minister voor de Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA). 'Als je een degelijk beleid wil uitstippelen, dan moet je vanuit de feiten kunnen vertrekken. Dankzij instrumenten als het Cijferboek Vlaamse Rand, dat tweejaarlijks verschijnt, kunnen we aan de slag met correct en helder cijfermateriaal.' Ook het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse heeft zopas de *Mini-Bru 2020* uitgegeven. Het bevat de recentste kerncijfers over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wie een hoofd heeft voor cijfers of een en ander wil vergelijken, weet waar terecht. ▸TD

i Het *Cijferboek Vlaamse Rand* kan je raadplegen via www.vlaamserand.be/cijfers. Voor Brussel kan je terecht op www.bisa.brussels.be

Nieuwe directeur voor vzw 'de Rand'

VLAAMSERAND Nieuws uit eigen huis. Op 1 april gaat Jo Van Vaerenbergh aan de slag als nieuwe algemeen directeur van vzw 'de Rand'. Hij neemt het roer over van Eddy Frans, die met pensioen gaat. Vzw 'de Rand' ondersteunt in opdracht van de Vlaamse overheid en de provincie Vlaams-Brabant het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand en geeft onder meer ook RandKrant uit. '21 jaar onafgebroken bij vzw 'de Rand', het lijkt een eeuwigheid maar de jaren zijn voorbij gevlogen', blikt Eddy Frans terug. 'De organisatie is spectaculair gegroeid. Van een loutere overkoepeling van vijf gemeenschapscentra naar een uit de kluiten gewassen structuur met vijf werkingspijlers: zeven gemeenschapscentra, zeven tijdschriften, een eerste- en tweedelijnswerking taalpromotie, een documentatiecentrum en het Gordelfestival. Ik voel me het meest dankbaar voor mijn team dat zich, samen met de talrijke vrijwilligers, ongelooflijk inzet om het Nederlands in de Vlaamse Rand als de verbindende taal te promoten en te ondersteunen, met gemeenschapsvorming als doel. Het was een eer om al die jaren de inspirator te zijn van dit boeiende parcours.'

Met Jo Van Vaerenbergh krijgt Eddy Frans een opvolger met heel wat ervaring op het vlak van integratie en taalbeleid. Van Vaerenbergh was onder meer aan de slag bij PIN vzw, het Provinciaal Integratiecentrum Vlaams-Brabant en het Agentschap Integratie en Inburgering. Het laatste anderhalf jaar was hij directeur van de stroom Vrije Tijd in Dilbeek, die onder meer cultuurcentrum Westrand en de bibliotheek overkoepelt. 'Naast het bestendigen van onze actieve aanwezigheid in de faciliteitengemeenten heb ik de ambitie om met vzw 'de Rand' de motor en het expertisecentrum te worden inzake Randbeleid voor een heel netwerk aan organisaties en diensten actief in onze regio. Ik kijk ernaar uit om vanuit de ruime expertise die vzw 'de Rand' heeft, samen met alle partners op het terrein, werk te kunnen maken van een kwalitatieve ondersteuning van de 19 gemeenten in de Vlaamse Rand op het vlak van taalbeleid en taalpromotie.' TD

Eddy Frans en Jo Van Vaerenbergh

Nieuwe welzijnscampus

WEMMEL De bouw van de nieuwe welzijnscampus in Wemmel is zopas gestart. Daar zullen het OCMW, de diensten Vrije Tijd en Welzijn en de bibliotheek onderdak krijgen. 'Op de site aan de Prins Boudewijnlaan wordt een nieuwbouw gebouwd naast de bestaande Residentie', legt OCMW-voorzitter Armand Hermans (LB Wemmel) uit. 'In de nieuwbouw komen de bibliotheek en het OCMW. In het schakelstuk tussen het nieuwe en het bestaande gebouw krijgt het lokaal dienstencentrum zijn plaats. De huidige aanbouw aan de Residentie wordt afgebroken.' Om de nieuwe bibliotheek zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor kinderen en jongeren organiseert de gemeente de komende maanden een aantal workshops waarin ze zelf hun ideeën rond de vormgeving en inrichting kunnen geven. Het hele project van de welzijnscampus kost in totaal 6,5 miljoen euro. Wemmel krijgt 800.000 euro subsidies van de Vlaamse overheid. De bouw van de campus zal twee en een half jaar duren. Het verloop van de werken kan je volgen op www.wemmel.be/nl/welzijnscampus. TD

i Ben je tussen 12 en 16 jaar en heb je interesse om tijdens de workshops op 18 maart, 25 maart en 1 april mee te denken over de nieuwe bibliotheek? Schrijf je dan voor 13 maart in bij de Jeugdendienst: vtw@wemmel.be of 02 462 03 90

Het gemeenschapsonderwijs investeert 5,3 miljoen euro in de uitbreiding van GO! basisschool De Regenboog en het GO! Atheneum in **Grimbergen**. Tegen september 2021 moet alles klaar zijn. • De Fietsersbond **Merchtem** bracht een honderdtal knelpunten in de gemeente in kaart. Bij de opmaak van het mobiliteitsplan zullen zij onderzocht worden. • **Merchtem** wil het leegstaande stationsgebouw van de NMBS overkopen om er een cultuurfunctie aan te geven. • C&A en Lidl willen in het centrum van **Vilvoorde** een nieuwbouw opretken. • Fedasil opent tijdelijk het oude woonzorgcentrum De Lasne in **Terlanen** om er 80 niet-begeleide minderjarige asielzoekers op te vangen. • Het lerarentekort in Vlaanderen is het grootst in Halle-**Vilvoorde**, zo blijkt uit cijfers van de Vlaamse overheid. Volgens de VDAB staan er in heel Vlaanderen meer dan 1.600 vacatures open, vier keer meer dan vijf jaar geleden. • **Asse**, **Grimbergen**, Kampenhout, Kapelle-op-den-Bos, Londerzeel, **Machelen**, **Meise**, **Merchtem**, Opwijk, Steenokkerzeel, **Vilvoorde**, **Wemmel** en **Zaventem** gaan samenwerken voor een meer dynamisch en efficiënter cultuurbeleid en richten daarvoor *Het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband cultuur Noordrand* op. • In **Wemmel** zijn de eerste GAS-boetes omwille van overlast uitgeschreven aan hangjongeren. • De bibliotheek van **Sint-Pieters-Leeuw** wil milieuvriendelijker werken en onderzoekt of de plastic beschermlaag bij een deel van de boeken kan worden weggelaten. • In **Sint-Pieters-Leeuw** zal het zwembad van het Wildersportcomplex pas eind maart opnieuw de deuren openen omdat de hele bodem opnieuw betegeld moet worden. • De autosnelwegparking langs de E40 in **Groot-Bijgaarden** wordt door

de Vlaamse overheid extra beveiligd met meer camera's en een omheining. Er komen drie aparte zones: voor pendelaars en toeristen, voor vrachtwagenverkeer en voor dubbel gebruik. • **Linkebeek** kant zich tegen de plannen om het aantal sporen op de lijn Brussel-Nijvel van twee tot vier uit te breiden. • Uit het *Grote Vogelteleweekend* van Natuurpunt blijkt dat de halsbandparkiet in Vlaams-Brabant aan een sterke opmars bezig is. • Het Land van Oppem in **Wolvertem** is officieel erkend als natuurreservaat. • De provincie Vlaams-Brabant wees het beroep van buurtbewoners tegen de vergunning van het nieuwbouwproject van Living Tomorrow in **Vilvoorde** af. Living Tomorrow wil tegen 2021 een 50 meter hoge toren bouwen die de grootste innovatiecampus van Europa moet huisvesten. Kostprijs: 23 miljoen euro. • De provincie Vlaams-Brabant wil dat er een fietssnelweg komt langs de spoorlijn tussen Brussel en Waterloo. Kostprijs: 15 miljoen euro. • **Merchtem** en **Drogenbos** sluiten zich aan bij de Woonwinkels van 3Wplus. • De renovatiewerken aan het Begijnijtesbad in **Overijse**, dat sinds december 2018 de deuren sloot, zijn nog altijd bezig. De heropening is voor eind dit jaar. • **Vilvoorde** en het Agentschap Natuur en Bos planten zes ha extra bos aan, goed voor 16.000 nieuwe bomen, vooral als uitbreiding van het Houtembos. • De werken aan de Albertlaan op de grens van **Wezembeek-Oppem** en **Tervuren** kunnen na 12 jaar uiteindelijk starten na een akkoord tussen beide gemeenten en een buur. • De politiezone **Asse-Merchtem**-Opwijk-**Wemmel** bouwt een nieuw hoofdcommissariaat met een oppervlakte van 6.000m² op de Asphaltco-site in **Asse**. Kostprijs: 8,5 miljoen euro. • Het huidige hoofdkantoor van de politiezone in **Mollem** wordt na de realisatie van de nieuwbouw verkocht. • De zone AMOW investeert eveneens zo'n 140.000 euro in twee combi's die volledig worden ingericht als commissariaat met computer en printer. • Deze lente start de Werkvennootschap met de aanleg van een fietssnelweg naast de E40 tussen **Kraainem** en Brussel. Kostprijs: 1,6 miljoen euro. • Vlakbij metrostation **Kraainem** wil het Brussels Gewest een overstapparking bouwen voor 750 auto's en 250 fietsen. • JH

Alexander D'Hooghe mag Uplace restylen

MACHELEN Projectontwikkelaar Uplace gaat in zee met Alexander D'Hooghe als architect voor de Broeksite in Machelen. Nu Uplace zijn oorspronkelijke plannen voor een groot shoppingcomplex met een bioscoop en een kantoortoren heeft opgeborgen, bekijkt het of opvolger Broeksite financieel-economisch haalbaar is. 'De Broeksite moet een werk-winkelwijk worden waar naast retail ook plaats is voor kmo's en recreatie. Een vierde van het terrein wordt een park', zegt Uplace-woordvoerder Lies De Smedt. 'Het overleg met de betrokken bestuursorganen en grondeigenaars verloopt constructief. Het is ook op hun vraag dat we kiezen voor Alexander D'Hooghe als architect. Zo zal zijn visie en het draagvlak met betrekking tot de site bewaakt worden.' Uplace laat ook de milieueffecten van het Broeksite-project eerst grondig onderzoeken. 'Het project-MER dat we hebben ingediend bij de Vlaamse overheid bestudeert de mogelijke effecten van Broeksite op onder meer de mobiliteit, de lucht- en waterkwaliteit en de biodiversiteit.' • TD

Geen nieuwbouw voor OCMW en bibliotheek

GRIMBERGEN Het gemeentebestuur van Grimbergen laat zijn plannen varen voor de nieuwbouw aan de Soensstraat in Strombeek-Bever, waar de bibliotheek en het OCMW een nieuw onderkomen zouden krijgen. 'Het dossier is een gerechtelijk kluwen geworden en het aanvaardbare budget van 10 miljoen euro zou opgetrokken moeten worden tot 18 miljoen euro. Daarom hebben we beslist om het project los te laten', zegt burgemeester Chris Selleslagh (Open VLD). 'Omdat de diensten van de gemeente en het OCMW best dicht bij mekaar zitten, gaan we het gemeentehuis uitbreiden. De aanpalende zijvleugel zal worden verbouwd. Waar de nieuwe bibliotheek zal komen, is nog niet uitgemaakt.' Oppositiepartij Groen betreurt dat de plannen voor een nieuwbouw in Strombeek-Bever in de prullenmand verdwijnen. 'Deze meerderheid laat Strombeek in de steek. Het OCMW zal grotendeels verhuizen naar het centrum van de gemeente, terwijl de noden net in Strombeek het grootst zijn', vindt Eddie Boelens (Groen). 'Laat ons hopen dat de bibliotheek wel in de deelgemeente blijft, maar we vrezen ervoor.' • TD

Energiecoöperatie Noordlicht

Inzetten op hernieuwbare energie

Met de oprichting van de energiecoöperatie Noordlicht kunnen burgers uit de Noordrand investeren in zonnepanelen, windturbines en kleine waterkrachtcentrales. Prioriteit gaat naar zonnepanelen op openbare gebouwen en bedrijfspanden.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Er is een explosieve groei van coöperaties voor de productie van hernieuwbare energie. Vlaanderen telt al zestien burgercoöperaties, zegt Freddy Van Santfoort, een van de vijf oprichters van Noordlicht. 'Onze coöperatieve vennootschap verenigt inwoners uit dertien gemeenten: Affligem, Asse, Grimbergen, Kampenhout, Londerzeel, Machelen, Meise, Merchtem, Opwijk, Steenokkerzeel, Vilvoorde, Wemmel en Zaventem. Voor elke gemeente brengen we verschillende doelgroepen en sites in kaart, zoals scholen, ziekenhuizen, woonzorgcentra, infrastructuur voor sport en cultuur. Het OCMW-woonzorgcentrum Ter Biest in Grimbergen heeft al een openbare aanbesteding uitgeschreven voor een zonne-energieproject met burgerparticipatie.'

De coöperatie zal een cruciale rol spelen in de realisatie van de projecten. 'Wij doen het vooronderzoek, bouwen de installatie en verkopen de opgewekte stroom aan de gebruiker van de site tegen een zo gunstig mogelijke prijs. De coöperatie is eigenaar van de energie-installatie. De oprichters van de coöperatie zijn vrijwilligers en ontvangen geen vergoeding. De minieme winst op de verkoop van de stroom is bestemd voor de uitkering van het dividend aan de aandeelhouders of een gift aan een goed doel.'

Maatschappelijk rendement

'Een aandeel kost 250 euro', verduidelijkt Van Santfoort. 'In de startfase kun je slechts vier aandelen

kopen. Zodra de energieprojecten echt van start gaan, kan dit worden opgetrokken tot maximaal twintig aandelen per inschrijving. Dat komt neer op een investering van 5.000 euro. Het rendement van onze coöperatie met sociaal oogmerk bedraagt maximaal 6%. In de praktijk zal dit schommelen tussen twee en vier procent. Een deel van de winst kan aan een lokaal sociaal doel worden geschonken. Ongeacht het aantal aandelen heeft de aandeelhouder recht op één stem in de algemene vergadering. Het zijn de aandeelhouders die mee bepalen welke projecten in aanmerking komen. De burgercoöperaties investeren niet enkel in hernieuwbare energie, maar ze stimuleren tegelijk een rationeel energiegebruik en promoten energiebesparing.'

Op korte termijn mikt Noordlicht op het plaatsen van zonnepanelen op openbare gebouwen en bedrijfsgebouwen. 'De productiekosten voor zonne-energie zijn relatief laag. De kosten voor de bouw van windturbines liggen veel hoger. Bovendien botsen geplande turbines vaak op weerstand van de omgeving. In onze regio is er dikwijls ook tegenkanting van de luchthavenautoriteiten. Toch wil Noordlicht in de toekomst zelf hernieuwbare energie produceren. Het trekt vastberaden de kaart van de windenergie. Burgemeester Hans Bonte

(SPA) van Vilvoorde toonde al interesse om windmolens in de buurt van de koeltorens te plaatsen.'

Maalbeekstroom

Erik Van Hemelrijck en Linda De Wit, eigenaars van de beschermde Oyenbrugmolen, hebben de nodige vergunningen om hun restauratie en energieproject te realiseren. 'De maalinstallatie van de historische Oyenbrugmolen, wordt gerestaureerd. Wij willen de molen maalvaardig maken op basis van waterkracht en groene stroom opwekken. De watermolen zal de maalinstallatie aandrijven én stroom opwekken om jaarlijks vijf à zes gezinnen van elektriciteit te voorzien.' Volgens de huidige wetgeving mag de Oyenbrugmolen de stroom echter niet zomaar doorverkopen. Van Hemelrijck en De Wit kijken uit naar de aanpassing van de wet om de groene stroom voor andere doeleinden te kunnen benutten. 'Aangezien de Oyenbrugmolen langs een toeristische wandel- en fietswegen ligt, dromen we luidop over de plaatsing van oplaadpalen voor elektrische fietsen.' Voor de coöperatie Noordlicht is de Oyenbrugmolen een belangrijke partner als toekomstig producent van groene waterstroom.

 info@noordlicht.be

Oyenbrugmolen

'Ik wil bezieling voelen'

Ze houdt van ruimte en vergezichten. Te veel mensen leiden haar af. Behalve als ze op een podium staat. Zangeres Geike Arnaert, kortweg Geike, over het hobbelige pad na Hooverphonic, lange autoritten en de rust in de Rand.

TEKST Tom Peeters • FOTO Isabel Miquel Arques

Geike Arnaert (40) brak op het einde van vorige eeuw door als het gezicht en de stem van Hooverphonic. Met weinig woorden hield ze het mysterie lang intact. Haar enigmatische uitstraling hielp belpopklassiekers creëren zoals *Eden* en *Mad About You*, en ontlokte Alex Callier de woorden dat hij niets is zonder zangeres. Na haar afscheid bij Hooverphonic in 2008 ging ze optreden onder haar voornaam. Dit jaar heeft de zangeres precies evenveel jaren op de teller staan als soloartieste als in dienstverband (twaalf). Haar recente soloalbum, het ingetogen *Lost In Time*, kan je gerust beschouwen als de tegenpool van de toeters en bellen op een liedjesfestival.

Arnaert groeide op in het West-Vlaamse Heuveland en belandde via Gent en Brussel in Sint-Pieters-Leeuw. Ze heeft zich ontwikkeld van liedjesvertolkster tot artieste met een eigen wil. 'In het verleden ben ik er in mijn performances vaak over gegaan, maar tegelijk vond ik dat toen ook wel plezant. Het was een beetje gespeeld. Dat mag, maar wat ik nu doe is waarachtiger. Het past meer bij de persoon die ik ben.' Tegenwoordig staat er met *Eden* slechts één Hooverphonic-song op haar setlist.

Warmer geluid

Op *For The Beauty Of Confusion*, haar eerste soloplaat uit 2011, weerklonk nog elektro-pop. Ze werd afgewerkt met mensen die dicht bij haar stonden, onder andere haar toenmalige vriend, de Brusselse acteur Sam Touzani. Maar al tijdens de opnames sloeg Arnaert aan het twijfelen. 'Mijn omgeving vertelde me dat alles goed klonk, maar ik heb er toch een dubbel gevoel aan over gehouden. Dat wilde ik dit keer vermijden. Ik ben bewust beginnen werken met een muziekuitgever die me aan andere songschrijvers heeft gekoppeld. Dat was heel interessant en tof. Op die manier wilde ik mezelf ook naar een hoger niveau tillen. Door samen te schrijven met mensen uit verschillende Europese landen had ik het gevoel dat ik iets aan het bijleren was. Uiteindelijk bleek het niet de richting te zijn die ik uitwilde. Meer zelfs, mijn zelfvertrouwen werd aangetast en ik ben een tijdje volledig gestopt met liedjes schrijven.'

In die periode schreef ze zich in voor een zang(coach)opleiding in Kopenhagen en liep ze Joost Zweegers van Novastar tegen het lijf. 'Vanaf het begin was er een klik. *Sea Of Fools*,

het openingsnummer van de nieuwe plaat, hebben we ingeblikt op de eerste dag van onze samenwerking. Waar ik jaren op gewacht had, gebeurde nu gewoon. Als ik aan mezelf begin te twijfelen, dan stop ik meestal. Maar Joost geeft altijd alles én blijft gaan. Daar heb ik veel van opgestoken. Zijn invloed op de nieuwe nummers is groot.' Dat het een kwestie is van geven en nemen wordt duidelijk op hun gezamenlijke tournee die momenteel door Vlaanderen trekt. Centraal staat een warmer en menselijker geluid, dat zich niet door de computer maar door de piano laat meeslepen.

Ruimte om na te denken

De eeuwige zelftwijfel die er toe leidde dat ze acht jaar op een opvolger voor haar solodebuut moesten wachten, vloeit voort uit het feit dat ze een denker is. 'Altijd geweest. Bij de release van de nieuwe plaat heb ik dat kunnen loslaten. Vreemd genoeg leken mijn gedachten even uitgevlakt. Dat was aangenaam, omdat het me vooruit deed gaan. Maar los daarvan blijf ik inderdaad makkelijk hangen in gedachten. Dat blokkeert me soms, of beter: het vertraagt. Op zich vind ik het niet zo erg, want ik wil alles in zijn volheid kunnen beleven. Ik verdwaal graag in mijn emoties en in verhalen. Onderzoeken wat iets betekent kost nu eenmaal tijd.'

Dat vertragen gebeurt tegenwoordig in Sint-Pieters-Leeuw. 'Op mijn 21e ben ik naar Brussel verhuisd en heb me daar geweldig geamuseerd. Na zo'n lang verblijf in de stad is Sint-Pieters-Leeuw echt wel het platteland. Ik krijg er het gevoel opnieuw in Vlaanderen te wonen. Ik kijk uit op een wei met schaapjes en daar geniet ik van. Zeker in drukke periodes. Het blijft ook een uitvalsbasis om naar het centrum te gaan, want ik mis het stadsleven. Mijn zus woont nog altijd in het centrum met haar kindjes. Misschien is het geen goed idee om terug te keren naar de stad, maar op termijn wil ik er wel weer kunnen thuiskomen. Een rustige plek vinden in de stad zou ideaal zijn.'

Als we polsen naar wat haar inspireert, is de combinatie van het bruisende culturele leven van de anonieme grootstad met de gemoedsrust en de weidsheid van het platteland haar droomscenario. 'Ik wandel graag rond in een museum, want

FR 'J'aime sentir l'inspiration'

Elle aime l'espace et les panoramas. Quand il y trop de monde cela la dérange, sauf lorsqu'elle est sur scène. La chanteuse Geike Arnaert nous raconte son parcours chaotique après Hooverphonic, entre des longs voyages en voiture et la tranquillité de la vie dans le Rand. 'Avant, j'étais souvent excessive quand je chantais, c'était amusant et théâtral, comme un jeu. Ce que je fais aujourd'hui est plus vrai et correspond davantage à ma

personne. Après avoir enregistré une chanson on ne sait jamais quel sera son sort. Donc on essaie de faire des choix judicieux. Ce qui, en réalité, n'est même pas tellement difficile: quand on aime quelque chose, il faut suivre son envie. Mes chansons restent toujours ouvertes à de nombreuses interprétations, mais elles sont un peu moins confuses parce que je ne cherche plus autant à camoufler ce que je veux exprimer.'

het is een inspirerende omgeving, maar... liefst alleen en met niet te veel volk. Mensen geven energie, te veel mensen leiden me af. Ik ben niet gelovig, maar even een kerk binnenlopen kan hetzelfde effect hebben. Ik wil bezieling voelen. Ook als ik op reis ben. Ik ben graag op mijn eentje onderweg en maak graag strandwandelingen.

'Ik verdwaal graag in mijn emoties en in verhalen.'

Vooral de uitgestrekte landschappen en de getijden inspireren me en zijn misschien wel de onderliggende reden waarom er zoveel zeemetaforen op de nieuwe plaat staan. Ik hou van openheid en van vergezichten. Die bieden de ruimte om na te denken. Daarom rij ik ook graag met de auto naar Kopenhagen, of naar de Ardennen.'

Misschien is het dus geen toeval dat we haar in clips weleens aan het stuur zien zitten, zoals voor de single *Middle Of The Night*. Ook aan de video bij *Le temps des cerises*, het duet dat ze in 2008 opnam met Bobbejaan Schoepen, bewaart ze goede herinneringen. 'Zalig was dat. Ik mocht hem in zijn Amerikaanse slee door de velden rijden. Maar ik kijk toch vooral op naar de waardige manier waarop hij zijn laatste jaren heeft beleefd en natuurlijk hoe hij ooit uit het niets zijn

eigen droomland heeft gecreëerd. De beslissing om op een stuk moeras, waar hij verder niets mee aankon, een pretpark neer te zetten dat zijn naam draagt is in zekere zin ook inspirerend.' Nee, een eigen *Geikeland* ziet ze omwille van haar introverte karakter niet direct zitten.

De schaamte wegfluiten

Le temps des cerises werd geen hit. *Zoutelande*, het duet dat ze opnam met de Nederlandse popgroep BLØF wél. En wat voor één. 'Op voorhand weet je nooit wat er na de opname met een song zal gebeuren. Je kan alleen maar proberen te zorgen dat je uit al de voorstellen die op je afkomen de keuzes maakt die voor jou goed voelen. Eigenlijk is dat niet eens lastig: als je het mooi vindt, doe je het. Anders niet. Voor *Zoutelande* was ik direct gewonnen en de timing was perfect. Door het succes ervan kon ik mijn podiumgevoel terugvinden. Met Ahoy en de Ziggo Dome hebben we in Nederland de grootste arenashows gedaan. Ook al was het voor mij telkens maar voor één nummer, ik vond het fantastisch.'

We moesten aan Bobbejaan denken toen we Geike hoorde fluiten op *All Over*, een van de vele *break up songs* uit *Lost In Time*. 'Ik heb altijd gefloten', lacht ze. 'Mijn papa doet dat ook, en hij is er nog behendiger in. Mijn grootmoeder was ooit meid op een boerderij, waar ze tijdens het werk niet mocht zingen. Fluiten mocht wel.

Tijdens zangoefeningen of als ik beschaamd of geïntimideerd ben, begin ik soms spontaan te fluiten. Ook toen producer Wouter Van Belle me in de studio toeriep *Doe eens iets!*. Ik dacht dat ik later nog tekst zou zingen over de bewuste passage, maar we zijn eraan gehecht geraakt.'

All Over gaat over het moment waarop het al duidelijk maar nog niet uitgesproken is dat een relatie voorbij is. 'Meer bepaald over de kilte die dan heerst', specificeert Geirnaert, wiens teksten vroeger cryptischer waren. 'Ze staan nog steeds open voor interpretatie, maar tegenwoordig klinken ze iets minder vaag. Ik ben minder fanatiek op zoek naar manieren om te camoufleren wat ik wil zeggen. Ook dat heb ik aan Joost Zweegers te danken. Hij leerde me dat je simpele bewoordingen kan en mag gebruiken.' Zo is *Sea Of Fools* een niet mis te verstane boodschap aan een achtergelaten ziel die als een mantra wordt herhaald: *Open up/ Scream it out/ Forget the name*. 'De naam van een geliefde uit je geheugen wissen, lukt misschien niet, maar je kunt wel het gewicht van sommige dingen weghalen door ze te benoemen.'

Geike (als special guest van Novastar)

ZO • 1 MAA • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 6 MAA • 20.15

Alsemberg/Beersel, CC de Meent, 02 359 16 00

Koningin van de weiden heeft het moeilijk

Het gemiddeld aantal planten- en diersoorten per vierkante kilometer daalt al vele decennia in heel West-Europa. De oorzaken zijn bekend, de remedies om het op te lossen ook. Maar dat omzetten in het veld is niet zo simpel.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Plantentuin Meise

Het is bekend: de natuur gaat er zowat overal op achteruit. Dat geldt uiteraard ook voor de Rand. Planten, dieren, paddenstoelen,... verliezen steeds meer terrein. Sommige verdwijnen zelfs helemaal. Toch is er veel verschil tussen soorten onderling. Sommige aantallen dalen razendsnel, bijvoorbeeld de huismus en de argusvlinder. Maar er zijn ook soorten die erop vooruitgaan. Denken we maar aan het everzwijn dat nu al zijn opwachting maakt in het oostelijk grensgebied rond Brussel. Of aan de Japanse duizendknoop, een invasieve exotische plant die nog nauwelijks in te perken valt.

Leefgebieden

Soortenverschuivingen zijn van alle tijden, dat is intussen al veelvuldig gedocumenteerd. De jongste jaren maken onderzoekers steeds meer gebruik van bio-indicatoren om het fenomeen te begrijpen. Dat zijn soorten die specifieke leefgebieden nodig hebben waar ze in leven en model voor staan. Als het met die bepaalde soort goed gaat, zit het snor voor de andere soorten die in hetzelfde milieu groeien. Een goed voorbeeld daarvan is de pinksterbloem, de koningin van de weiden. Dat is een lentebloeiër die houdt van vochtige tot natte bossen en graslanden en van lichtbemeste bodems. Als je er de verspreidingskaarten op napluist, zou je denken dat deze plant er goed voorstaat. Hij komt nog op veel plaatsen voor en geldt nog steeds als 'algemeen aanwezig' in Vlaanderen en de Rand.

De ene hangt af van de andere

Maar de werkelijkheid is anders. Zeker, je vindt de soort nog op veel plaatsen en volgende maand

zal je de paarswitte bloemen weer volop zien verschijnen. Het gaat echter mis met de aantallen die je nog te zien krijgt. Die dalen drastisch. Daar zijn twee oorzaken voor. Ten eerste de gestage verdroging. Het regent de jongste tijden minder dan normaal, wat leidt tot voortschrijdende verdroging. Daar heeft de pinksterbloem (*Cardamine Pratensis*) veel last van. Ten tweede: overbemesting. De grote hoeveelheden stikstof die daarmee gepaard gaan, zijn nefast voor deze bio-indicator. Op de meeste locaties zien we dus kwijnende populaties, met elk jaar achteruitgaande aantallen. Omdat het om een doorlevende soort gaat, blijven de planten nog enige tijd aanwezig, ook al zijn de leefomstandigheden niet optimaal. Maar op een bepaald moment is de rek er uit en verdwijnt de soort uit zijn leefgebied.

De pinksterbloem is bovendien de voornaamste waardplant van het oranjetipje, een dagvlinder, en de enige waardplant van de pinksterbloemlangsprietmot, een nachtvlinder. De rupsen van die vlinders eten van de pinksterbloemplanten. Als deze laatste verdwijnt, gaan ook de vlinder en de mot die ervan leven erop achteruit. Zo ontstaat een negatieve spiraal met als uiteindelijk gevolg een achteruitgang van de soortenrijkdom die gekoppeld is aan het leefmilieu van de plant.

De zeven VER's

Dat is wat met veel leefgebieden gebeurt. Verdroging, vermesting, versnippering, verharding, verdichting, vervuiling en verzuring zijn de voornaamste oorzaken, zeker in de Rand. Heel wat soorten van natte en vochtige milieus krijgen het dus hard te verduren. Als er dan ook nog andere van de vermelde problemen aan de

orde zijn, loopt het meestal niet goed af. Vandaag kampen veel soorten met die situatie. Zolang we het tij niet keren aan de basis zal er zich voor de betreffende soorten geen kentering ten goede voordoen.

In de huidige omstandigheden zullen dus ook de mussen, patrijzen, veldleeuweriken, sleutelbloemen of kleine vossen (dagvlinders) niet massaal terugkeren waar ze vroeger zo talrijk aanwezig waren. Het zit namelijk mis aan de basis, aan de kwaliteit van de plaatsen waar die soorten moeten gedijen. Zolang het daar niet

betert, zal er geen trendbreuk komen. Het is een hard verdict, maar het is niet anders.

Het gemiddeld aantal planten- en diersoorten per vierkante kilometer daalt al vele decennia in heel West-Europa. De oorzaken zijn bekend, de remedies om het op te lossen ook. Maar dat omzetten in het veld is niet zo simpel. Hoe draai je de zeven VER's drastisch terug zodat ze geen schade meer aanrichten? Zeker in een dichtbevolkte regio als Vlaanderen of de Rand? Dan blijft er weinig ruimte over voor de natuur. Benieuwd hoe het landschap en zijn soorten er binnen tien jaar bijligt.

Joris Hintjens begon zijn carrière als freelance journalist. 15 jaar lang maakte hij reportages voor zowat alle tijdschriften, kranten en tv-stations die Vlaanderen rijk is. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Dirk Volckaerts, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

Over toerisme

Hoewel de winter dit jaar vergeten is onze streken te bezoeken, beginnen de lentekriebels toch langzaam op te spelen. En het dromen van een hete zomer. Reisplannen beginnen op te borrelen en alle lifestyle magazines publiceren weer hun lijstjes 'De 10 mooiste plekjes om te bezoeken', meestal schaamteloos gesponsord door de toeristische diensten van die 10 mooiste plekjes.

Hoewel, steeds meer zie je ook lijstjes met 'Deze 10 plekjes kan je beter NIET bezoeken.' Met verrassende toppers als het centrum van Barcelona, Venetië, Dubrovnik, Angkor Wat of zelfs de Mount Everest. Op die plekjes mag je enkel op vakantie gaan als je er niks op tegen hebt om je portefeuille kwijt te raken in het gedrum tussen honderdduizenden anderen die, net als jij, gehoopt hadden de nodige romantiek te beleven aan de Trevifontein, op de Ramblas of het San Marcoplein. Die lijsten met de te mijden plekjes zijn vaak dezelfde als die die enkele jaren geleden, onder de titel 'De 10 mooiste plekjes' zijn verschenen, in dezelfde magazines, maar deze keer niet gesponsord.

Bij ons, in Brussel en omstreken, loopt het nog geen storm. Onze toeristische diensten melden nog triomfantelijk dat het toerisme, na de dip als gevolg van de aanslagen in Zaventem en Maalbeek, het toerisme weer op gang begint te komen. Enkel rond Manneken Pis loopt het overvol met teleurgestelde bezoekers die er wat meer van verwacht hadden. Ook onder het Atomium kan je busla-

dingen vol mensen uit de hele wereld spotten. Maar daar is, voorlopig nog, genoeg plaats.

Maar het kan verkeren. In februari vond de onlinekrant The Guardian dat de wijk rond het kerkhof van Elsene een plaats verdiende in het lijstje 'De 10 coolste stadswijken van Europa', naast wijken in Dublin, Wenen, Berlijn en nog enkele. Tijd dus om daar een hippe koffiebar te beginnen met veel te dure versnaperingen. De wijk wordt geprezen om zijn diversiteit en rust. Tot binnen enkele jaren die wijk, lokaal gekend onder de troetelnaam Cimdix, in de lijstjes van te mijden plekken komt te staan vanwege de drukte, het gebrek aan authenticiteit en de veel te dure versnaperingen.

De Rand is dit jaar door het oog van de naald gekropen. De makers van Game Of Thrones wilden het kasteel van Beersel gebruiken als decor voor hun spektakelreeks. Maar gelukkig is dit België en moest de burgemeester weigeren omdat het kasteel niet voldeed aan de brandveiligheid. Benieuwd hoe ze daar in Dubrovnik, een ander decor uit dezelfde televisiereeks, omgingen met de veiligheid, met een miljoenen-filmcrew en kilometers elektriciteitskabels en vrachtwagens in de middeleeuwse straatjes. Maar goed, Beersel is dus geen wereldberoemd decor geworden, en als je het aan de inwoners van Dubrovnik vraagt, is dat maar beter ook. Zij raken hun deur niet meer uit met al dat gedrum van GOT-fans.

TEKST Joris Hintjens • FOTO Filip Claessens

In onze reeks *Levenskunst* gaan we met een aantal mensen op zoek naar wat het leven brengt en hoe dat zo komt.

‘De moed om genuanceerd te denken’

Dance, dance, dance. Misschien was dat wel de lijfspreuk die Ish Ait Hamou en Nora Monsecour inspireerde om zich al dansend te bevrijden? En zo een steeds echtere versie van zichzelf te worden.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO David Legréve

Jullie hebben allebei recent een boek geschreven. Wat bracht jullie daartoe?

Monsecour: ‘Het is altijd mijn kinderdroom geweest om mijn verhaal op te schrijven. Toen ik dat aan Lukas, de producent van *Girl*, vertelde, moedigde hij me aan om dat effectief te doen. Hij gaf me het duwtje in de rug dat ik nodig had om de weg naar mijn zelfaanvaarding met de wereld te delen.’

In welke mate loopt jouw verhaal parallel met dat van het hoofdpersonage in *Girl*?

Monsecour: ‘De kern van ons verhaal is hetzelfde, alleen het kader waarbinnen het zich afspeelt, is verschillend. Zowel Lara als ik zijn transgenders met een droom die we willen waarmaken en waarvoor we een aantal obstakels moeten zien te overwinnen. De strijdvaardigheid waarmee we dat doen, is heel vergelijkbaar. Net zoals de open relatie met onze vaders.’

Wat hoop jij de lezer met je boek *De weg naar mezelf mee te geven*?

Monsecour: ‘Mijn verhaal beperkt zich niet tot de wereld van transgenders. Het onderwerp ‘zelfaanvaarding en de weg ernaartoe’ is een universeel gegeven. Hebben we niet allemaal een weg af te leggen die ons leert onszelf te aanvaarden en graag te zien? Ik wil vooral laten zien dat emoties zeer menselijk zijn. Elk op onze manier kampen we met dingen die ons frustreren of kwaad maken. Dat mag ons echter niet beletten om onze dromen waar te maken. Ik had dromen die niet meteen realiseerbaar leken. Toch ben ik die dromen trouw gebleven. Waarom zou ik als transgender mijn dromen niet mogen waarmaken? En kijk, door me niet aan te passen aan de opgelegde normen, ben

ik kunnen worden wie ik vandaag ben. Weet je wat ik ook belangrijk vind? Dat ik niet alleen als transgender, maar ook als een persoon word gezien. Dat ik transgender ben, is maar één facet van wie ik ben. Ik ben ook danseres, zus, dochter.’

Waarover gaat jouw recentste boek *Het moois dat we delen*?

Ait Hamou: ‘Het gaat over Soumia, een meisje met Marokkaanse roots, en Luc, een oudere Vlaamse man die als weduwnaar een eenzaam bestaan leidt. Door omstandigheden kruisen hun levenspaden elkaar. Dit zou niets wereldschokkends zijn, mocht Soumia niet betrokken zijn geweest bij een terroristische aanslag waarin Lucs vrouw het leven liet. Op het eerste gezicht is er geen enkele reden om te geloven dat die twee personages het met elkaar zouden kunnen vinden. Toch zal blijken dat ze meer gemeenschap-pelijk hebben dan je zou denken. Er gebeurt iets bijzonders tussen hen. Hoe meer ze zich aan elkaar blootgeven, hoe meer ze elkaar weten te waarderen en ernaar uitkijken om in elkaars gezelschap te zijn.’

MONSECOUR:

‘Ik ben transgender, maar ook danseres, zus, dochter.’

Een verhaal met een diepere boodschap?

Ait Hamou: ‘Eigenlijk is het een verhaal over twee eenzame zielen die elkaar vinden in een wereld vol wantrouwen en vooroordelen. In theorie zouden ze elkaars vijanden moeten zijn, maar hun eerlijkheid tegenover elkaar zorgt ervoor dat de maskers afvallen. Het is die eerlijkheid die hen bevrijdt en ervoor zorgt dat ze een zekere rust in zichzelf vinden. Het boek gaat ook over eerlijk zijn met jezelf. De passage waarin de vader van Soumia haar doet inzien dat ze de gevolgen van haar daad moet aanvaarden, is een scharniermoment. Pas als ze aanvaardt dat haar betrokkenheid bij een misdaad - ook al was die onbewust - consequenties heeft, kan ze zich verzoenen met het verleden en vooruit beginnen kijken.’

Waarom wilde je dit verhaal vertellen?

Ait Hamou: ‘In de eerste plaats heb ik het geschreven omdat ik me als jongeman van Marokkaanse

origine in onze samenleving vaak misbegrepen voel. Zeker na de aanslagen heb ik dat sterk ervaren. Er werd naar me gekeken alsof ik niet begreep welke angst de mensen toen voelden. Maar ik was ook bang. Door over die periode te schrijven, heb ik meer inzicht in mijn eigen frustraties gekregen. Het heeft me doen inzien vanwaar dat gevoel van ‘jullie snappen me niet’ kwam. Ik zat ermee, maar kon het niet plaatsen. Schrijven heeft dan iets bevrijdend. Eenmaal het verhaal op papier stond, kon ik opnieuw goed slapen.’ (lacht)

Jezelf bevrijden. Jullie hebben er allebei ervaring mee. Zijn er mensen die jullie daarbij geholpen hebben?

Monsecour: ‘Mijn ouders hebben mij emotioneel heel erg gesteund. Ze hebben me begeleid om op het punt te komen waar ik vandaag ben. Hoe ze dat gedaan hebben? Door me graag te zien zoals ik ben. Ook Lukas heeft een belangrijk aandeel. Hij heeft me doen beseffen dat mijn verhaal ook voor andere mensen waardevol kan zijn. Uit onze samenwerking voor de film is er trouwens een mooie vriendschap ontstaan.’

Ait Hamou: ‘Ook mijn ouders hebben mij onvoorwaardelijk gesteund. Zelf heb ik veel opgestoken van Fouad, een Vilvoordenaar die een dansgezelschap leidde. Toen ik in zijn groep danste, heb ik aandachtig geobserveerd hoe hij met mensen omging en het beste uit hen kon halen. Hoe hij met de dansers praatte, problemen aanpakte; het heeft me voor een stuk gevormd.’

Monsecour: ‘In ons gezelschap is er een 35-jarige danseres die moeder is geworden. Haar wil om te blijven doorgaan, inspireert me. Ook iconische figuren zoals Marlène Dietrich of Aretha Franklin doen dat.’

Jullie hebben veel met hokjesdenken te maken gehad. Wat heeft dat met jullie gedaan?

Monsecour: ‘Als kind voelde ik me vaak aan de rand van het groepsgebeuren staan. De nieuwsgierige vragen die ik kreeg, dienden vaak om me in een hokje te duwen. Hoe moeilijk het soms ook was, toch heb ik niet toegelaten dat men naar me keek als een soort attractie. Gelukkig weet ik heel goed wat ik wil. In plaats van toe te laten in een hokje gestopt te worden, heb ik voor mezelf verdedigingsmechanismen ontwikkeld. Het is heus niet meer zo gemakkelijk om me uit mijn lood te slaan.’

Nora Monsecour

Vrouw op wie de film *Girl* is geïnspireerd.

Werd in 1996 geboren als Aaron en gaat sinds haar 18e door het leven als Nora.

Vocht om haar twee dromen te realiseren: vrouw én danseres worden.

Danseres bij het Duitse dansgezelschap TanzMainz.

Auteur van *De weg naar mezelf*.

Monsecour:

'We zijn allemaal mensen met emoties. Waarom zouden we ons dan druk maken over iemands afkomst?'

Ait Hamou: 'Vooroordelen hebben we allemaal. De omgeving waarin je bent opgegroeid, zal in belangrijke mate bepalen of je snel meegaat in vooroordelen of beslist om er eerst over te reflecteren. Maar zelfs als je een ruimdenkende opvoeding hebt gekregen, blijft de mens toch een kuddedier. Als ik rond mij kijk, zie ik dat mensen zich vaak achter vooroordelen verstoppen omdat ze bang zijn om in de andere iets van zichzelf te herkennen. Als die andere gekoppeld kunnen worden aan een negatief narratief is de verleiding groot om een muur tussen jezelf en de andere op te trekken. Precies daarom is Luc, het hoofdpersonage in mijn boek, zo'n moedig figuur. Hij durft de stereotiepe mening over moslims naast zich neerleggen. Hij heeft de moed om genuanceerd te denken, zijn innerlijke stem te volgen en zich zo te bevrijden van denkpatronen die ons van de andere vervreemden.'

Dansen speelt in jullie leven een cruciale rol. Het lijkt wel alsof dansen jullie bevrijdt.

Monsecour: 'Dat doet het ook. Ik dans al van sinds ik vier ben. Eigenlijk is het een soort therapie. Als ik me vroeger slecht voelde, zette ik muziek op. Dat kon Beyonce zijn. Zo kon ik mezelf dan uitdrukken en mijn gevoelens de vrije loop laten gaan. Vandaag is de belangrijkste reden waarom ik dans nog steeds omdat ik al dansend een groot deel van mijn persoonlijkheid kan uitdrukken. Dansen is voor mij dan ook in de eerste plaats een vorm van zelfexpressie.'

Ait Hamou: 'Bij mij begon het met een videoclip van breakdancers die ik als 11-jarige zag. Ik vond het super cool en wilde voortaan niet alleen sfervoetballer worden maar ook topdanser. (lacht) Later is gebleken dat urban dance mijn paspoort tot de wereld zou worden. Dankzij dansen heb ik kunnen reizen en heel wat interessante mensen ontmoet. Voor mij was dansen vooral een manier

om uit Vilvoorde weg te raken en de wereld te verkennen. Het is pas later dat ik de diepere dimensie van dansen ben gaan ontdekken.'

Wat betekent levenskunst voor jou?

Monsecour: 'Ik zie het als een zoektocht. Het is de kunst om van je leven iets te maken waarmee je gelukkig kan zijn. Ik vind mijn geluk vooral in het dansen. Als ik een tijd niet heb gedanst, dan knaagt er iets. Het is een uitlaatklep die me ook helpt mijn donkere momenten te overwinnen. In mijn streven naar geluk leg ik de lat graag hoog. Vandaag zou ik wat meer mogen leren gelukkig zijn met wat ik al heb bereikt. Toch is het verlangen om steeds mijn grenzen te verleggen, sterker dan mezelf. Het is een soort perfectionisme waaraan ik moeilijk kan weerstaan.'

Ait Hamou: 'Wat is levenskunst? Moeilijke vraag. Ik beseft dat ik me in een luxepositie bevind. Familiaal, relationeel, professioneel, het zit echt mee in mijn leven.'

Je bent een geluksvogel?

Ait Hamou: 'Ik heb ook al meerdere keren gefaald. Maar door te falen heb ik leren relativeren. Als een project minder succesvol is dan ik hoopte, dan beseft ik heel snel dat dit niet het einde van de wereld is. Het is maar een project, denk ik dan. *Time is on my side.*' (lacht)

Samenleven is ook een kunst. Hebben jullie enkele tips die kunnen helpen om in harmonie met elkaar samen te leven?

Monsecour: 'Onlangs kwam ik tijdens een dansproductie in aanraking met een zin die mij is bijgebleven: *We zouden elkaar soms een beetje meer mogen negeren.* Waarom willen we voortdurend een opinie over de andere hebben? Zouden

we elkaar best niet wat meer ruimte geven om onszelf te zijn?'

Ait Hamou: 'De filosofie achter de danskunst kan ons veel leren over samenlevingskunst. Als danser ga je net groeien door samen te werken met iemand die anders danst dan jij. De andere technieken die hij of zij toepast, kunnen je nieuwe inzichten in je eigen dansstijl geven. Mijn grootste droom als choreograaf is dan ook om een dansgroep samen te stellen met zoveel mogelijk verschillende profielen. Toegegeven, het is een hele uitdaging om zo'n diverse groep als een harmonieus geheel te laten functioneren. Het vraagt heel wat luisterwerk en geduld, maar het kan en het resultaat loont de moeite.'

Monsecour: 'TanzMainz, het Duits dansgezelschap waarvan ik deel uitmaak, vertrekt ook vanuit die gedachte. We bestaan uit twintig dansers met de meest uiteenlopende profielen. Onze verschillen zijn onze grootste troef. Net daarom kan ik me zo storen aan de roep naar meer grenzen. Dankzij mijn dansgroep kom ik elke dag in contact met mensen van andere culturen. Door de ogen van mijn internationale collega's zie ik de wereld. En dan merk je dat we allemaal mensen met emoties zijn. Waarom zouden we ons dan druk maken over iemands afkomst?'

Meerstemmigheid op het podium toont ons de schoonheid van diversiteit. Maar in onze samenleving resulteert het, jammer genoeg, nog al te vaak in dissonante klanken. Hoe komt dat?

Ait Hamou: 'Jammer genoeg beschikken we nog niet over een narratief dat ons aanmoedigt om op een realistische maar constructieve manier met het thema om te gaan. Samenleven is een actief werkwoord. Dat is zo voor een koppel, dat is zo voor onze maatschappij. Voor onze politici is er dan ook een belangrijke taak weggelegd om met een positief verhaal te komen dat mensen

Ait Hamou:
‘We moeten ons bevrijden van denkpatronen die ons van de andere vervreemden.’

Ish Ait Hamou

Danser en choreograaf.

Bekend van het televisieprogramma *So You Think You Can Dance*.

Nam deel aan het programma *Terug naar eigen land*.

Sinds 2017 stadsambassadeur van Vilvoorde.

Ontving in 2016 de Prijs van de Gelijkelijkheid.

Auteur van onder meer *Als je iemand verliest die je niet kunt verliezen*, *Hard Hart* en *Het moois dat we delen*.

- ▶ inspireert om elkaar beter te leren kennen. Net zoals voor een choreograaf zou hun focus een mooi samenspel van dansers moeten zijn en niet hun eigen persoon en politieke carrière.’

Hoe is het met jullie persoonlijk geluk gesteld?

Monsecour: ‘Als je te veel naar geluk zoekt, ont-snapt het geluk je. Met liefde is dat net zo. Naar liefde kan je niet op zoek gaan, het overkomt je. Een boek dat me een aantal interessante dingen over dit onderwerp meegaf, is *The subtle art of not giving a fuck*. Het leert je dat het leven een aaneenschakeling van hoogtes en laagtes is. Je kan dit maar best aanvaarden, wil je niet gebukt gaan onder een negatief denkpatroon.’

Kan je daar een voorbeeld van geven?

Monsecour: ‘In augustus is mijn nichtje overleden. Toen heb ik er bewust voor gekozen om het verdriet dat me overviel, toe te laten. Het is een rouwproces waar je door moet. Zo’n ervaring leert je ook relativeren. Een trui die gekrompen uit de wasmachine komt, kan me heus niet langer ongelukkig maken.’

Wat zijn jouw gelukkigste momenten?

Ait Hamou: ‘Meestal ontvouwen die zich wanneer ik na een productieve werkdag thuis ben met mijn vrouw en kinderen. Dan kan mij een heel intens geluksgevoel overvallen. Ik ben het eens met Nora dat je geluk niet kan vinden. *It happens*. Ik ben trouwens nooit echt gelukkig als ik aangekomen ben op de bestemming die ik vooropgesteld had.

Bij aankomst ben ik al klaar voor een nieuwe bestemming.’ (lacht)

Wat kan jullie ongelukkig maken?

Monsecour: ‘Soms laat ik oude denkpatronen nog binnensijpelen. Ik heb het dan over demonen zoals een laag zelfbeeld. Ik probeer er niet naar te luisteren. Want hoe meer aandacht ik aan die denkbeelden geef, hoe meer ze me beheersen. Ik counter ze door me op positieve gedachten te focussen. Aan dansen of mijn familie denken, helpt. Het zijn de twee pijlers in mijn leven die me altijd rechtgehouden hebben. Weet je, eigenlijk ben ik dankbaar voor de donkere periodes in mijn leven. Ze hebben me bijgebracht dat niet alleen geluk maar ook ongeluk part of life is. En dat slachtofferschap je geen stap verder brengt.’

Hoe ga jij met donkere momenten om?

Ait Hamou: ‘Jij kiest welke houding je aanneemt ten opzichte van situaties die je pijn geven. Racisme, discriminatie, liefdesverdriet; het zijn allemaal zaken die hard binnenkomen. Maar dat wil niet zeggen dat jij daarop hard moet reageren. Gelukkig ben ik altijd omringd geweest door mensen die me opgevangen hebben en me hebben leren omgaan met negatieve prikkels. Zowel thuis als in mijn vriendenkring kon ik terugvallen op rol-modellen. Zij toonden me dat jij verantwoordelijk bent voor de houding die je aanneemt ten aanzien van wat je overvalt. En vergeet niet dat er een grote kracht uitgaat van het goede voorbeeld geven. Want er is altijd wel iemand die meekijkt of luistert, al ben je je daarvan niet bewust.’

Zijn jullie al klaar met de dood?

Monsecour: ‘Ik laat de toekomst ongehinderd naar me toe komen. Ik wil vooral in het nu leven. Ik maak niet al te veel plannen. We zien wel wat er op mijn pad komt. Een ding staat wel vast: dansen blijft een vitaal onderdeel van mijn leven. De dood hou ik het liefst zoveel mogelijk uit de buurt. Hij heeft me wel al iets geleerd: het essentiële van het niet-essentiële leren onderscheiden.’

Ait Hamou: ‘Ik schreef er een tijdje geleden een verhaaltje over. Het gaat over de dood en het leven die samen op een bank zitten. De dood wijst het leven erop dat de mensen hem kwaad voorbijstappen, terwijl ze vriendelijk naar het leven kijken. Het maakt de dood boos. Hij verwijt het leven dat het de mens slecht heeft ingelicht. Waarom vertelde het de mensen dat de dood iets is om te vrezin? De dood is toch niet meer of minder dan het zekere einde van een twijfelend begin. Maar goed, ik wil mezelf eerst nog op heel wat vlakken uitdagen: een kinderboek, een eerste langspeelfilm, een nieuwe roman. Het werk zal nooit af zijn. Dat is een geruststellende gedachte.’

‘Der Mut zu nuanciertem Denken’

Dance, dance, dance. Vielleicht war das die Devise, die Ish Ait Hamou und Nora Monsecour dazu inspirierte, sich durch Tanz zu befreien?

Monsecour: ‚Meine Geschichte ist nicht auf die Welt der Transgender beschränkt. Das Thema ‚Selbstakzeptanz und der Weg dorthin‘ ist von universeller Bedeutung. Haben wir nicht alle einen Weg zurück zu legen, der uns lehrt, uns selbst zu akzeptieren und uns zu mögen? Jeder muss auf seine Weise mit Dingen umgehen, die

uns frustrieren oder wütend machen. Das sollte uns nicht daran hindern, unsere Träume zu verwirklichen‘. Ait Hamou: ‚Mein Buch *Het moois dat we delen* handelt von zwei einsamen Seelen, die einander in einer Welt voller Misstrauen und Vorurteile finden. Theoretisch sollten sie miteinander verfeindet sein, aber ihre gegenseitige Ehrlichkeit lässt die Masken fallen. Es ist diese Ehrlichkeit, die sie befreit und dafür sorgt, dass sie einen gewissen Frieden in sich selbst finden.’

Vriend der verre drachten

Al van jongsaf is Gerard Vandeputte een bevolgen beoefenaar van de duivensport. Niets gaat boven het magische moment waarop zijn blauwe geschelpten en grijsgevederden na een lange vlucht neerstrijken op het hok in zijn achtertuin.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

Eind jaren tachtig waren er in Beersel nog vier duivenmaatschappijen. Vandaag zijn alleen de *Ware vrienden der verre drachten* overgebleven met hun lokaal in café In de Oude Pruim. Ook hun ledenaantal taant. 'Van 117 vijf jaar geleden naar 68', zegt Gerard Vandeputte, die één van de sterkhouders is van de vereniging. 'Dat de populariteit daalt, komt omdat er nog maar weinig ruimte is om nog een hok te mogen plaatsen en vooral natuurlijk door de vergrijzing van de sport. Duiven houden kost toch wat centen aan voeding, veearts, apparatuur, vervoer, maar vooral aan tijd. De wedstrijden worden georganiseerd in het weekend wanneer de meeste jonge gasten andere zaken te doen hebben. De jongeren in onze vereniging zijn meestal afkomstig uit Oost-Europa, waar de sport tegenwoordig heel populair is.' Aan de andere kant wordt de duivensport ook almaar professioneler. 'Er zijn minder spelers, maar nog evenveel duiven als vroeger. Als je je als kleine speler wil meten met de eigenaars van mega-hokken met honderden duiven, dan moet je hard werken.'

Adrenaline

In de winter valt het nog enigszins mee, maar tijdens het hoogseizoen van april tot september kan Vandeputte meer dan zeven uur per dag bezig zijn met de zeven hokken waar hij tot tweehonderd duiven houdt. De kweek van jonge duiven begint eind november. Wanneer ze na twee maanden beginnen uit te vliegen, begint de training door ze steeds langer in de lucht te laten en steeds verder van huis te lossen om kilometers te maken.

De wedstrijden voor jonge duiven en jaarlingen zijn vooral snelheidsvluchten tot 300 kilometer. Voor de zware fond (800 tot 1.100 km uit steden als Perpignan, Pau of Barcelona) heb je oudere duiven nodig, maar zelfs hun instinct, oriëntatie- en uithoudingsvermogen is soms niet opgewassen tegen de omstandigheden of de uitputting. Tussencategorieën zijn de fondvluchten (600 tot 750 m, zoals vanuit Limoges), en halve fond (400 tot 550 km, zoals vanuit Bourges). Het inkorven voor de wedstrijden gebeurt in het duivenlokaal. Daarna worden de geringde en gechipte duiven naar de start vervoerd en gelijktijdig gelost. Wanneer ze dan aankomen op het hok wordt de chip gescand waardoor de gemiddelde snelheden snel uitgerekend en gekend zijn en binnenlopen via het internet. 'Vroeger had je in het lokaal nog nachten werk om alles uit te rekenen. Vandaag zou je je duiven zelfs permanent kunnen traceren, maar dat zou de essentie van de sport onderuithalen.' Soms staat Vandeputte drie dagen bijna constant buiten te wachten. 'De adrenaline wanneer een duif plots aankomt en de spanning om te weten hoe ze het gedaan heeft, is moeilijk te beschrijven.'

Inseminatie

Wie duiven zegt, zegt ook geld, maar daar is Vandeputte niet zo mee bezig. 'Je kan gokken op je duiven, maar dat is veel verminderd. Ook van het prijzengeld bij kampioenschappen wordt een gemiddelde duivenliefhebber niet rijk. Maar als je een goede, winnende duif in je hok hebt, kan je ze misschien wel verkopen.' Op duivenwebsite www.pipa.be wordt er voor honderdduizenden verhandeld, al zijn dat niet de bedragen waar Vandeputte op mocht rekenen toen hij in 1998 eens een goede duif verkocht aan iemand uit Taiwan. 'Het is geen exacte wetenschap, maar je hebt wel meer kans dat snelle duiven ook snelle duiven voortbrengen. Daarom heeft elke duif zijn pedigree.'

Vandeputte toont ons enkele stambomen van duiven die generaties teruggaan en alle prestaties netjes opsommen. 'Kopers van dure duiven willen een DNA-attest. Kunstmatige inseminatie door een goede duif tot tien jaar na zijn dood komt voor.' Om te spelen zijn ervaring en observatie echter de grootste kwaliteit van een liefhebber. Vandeputte herkent zijn eigen duiven zelfs als ze nog in de lucht zijn. Zijn kennersoog maakt elke week de selectie voor de verschillende wedstrijden.

Over hoe bedrijven groene aspecten proberen te integreren in hun dagelijkse werking.

Bedrijfsterrein **vol leven**

Na heel wat afwegingen besliste het bedrijf Athlon Car Lease uit Machelen in 2013 dat er een totale ecologische buitenaanleg mocht komen in plaats van een kleine groene heropsmuk.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Daarmee was het bedrijf een van de pioniers om meer natuur te brengen rond het bedrijfsgebouw. Dat van Athlon, waar een tweehonderdtal mensen werken, staat sindsdien model voor hoe divers zo'n aanleg kan zijn. Vandaag ligt de site aan de Peutiesesteenweg 115 er biodivers bij, met meer soorten planten en dieren dan ooit. En dat in een al bij al toch redelijk industriële omgeving. Het toont aan wat er mogelijk is als je erin gelooft. Evident was dat niet: natuur kansen geven rond een grondig gerenoveerd oud industrieel pand waar vroeger Chamebel was gehuisvest. En is dat niet contradictorisch, een autoverhuurbedrijf dat zich inzet voor de natuur? 'Een bedrijf zoals het onze moet daar aandacht voor hebben. Niet alleen voor natuur, maar ook voor de juiste keuze van vervoersmiddel. Athlon was het eerste leasingbedrijf dat vanaf 2008 mensen en bedrijven helpt het juiste vervoermiddel (wagen, fiets, openbaar vervoer) te kiezen in plaats van automatisch steeds de grootste wagen voor het voorziene budget te nemen. Bewustwording rond de impact van overdadig wagengebruik hoort ook bij onze activiteiten', zegt general manager Erwin Ollivier.

Natuur stimuleren

In 2012 lag het bedrijfsterrein er verwaarloosd bij. De groenzone van een hectare was aan haar lot overgelaten en smeekte om een doordacht beheer. In samenspraak met de general manager werkte het bedrijf Nnof uit Vilvoorde een ontwerp uit dat garant stond voor

een heleboel ecologische principes, onder meer om de aanwezige soortenrijkdom zo intact mogelijk te laten en waar mogelijk te stimuleren. Aandacht voor een toekomstig eenvoudig beheer dat zo weinig mogelijk verstoring met zich brengt, was een ander uitgangspunt. Het toevoegen van een bijenhotel en een poel gaf veel extra kansen aan de soorten die daar gebruik van maken.

'Als bedrijf moeten we iets doen voor de maatschappij', vindt Ollivier. 'Natuur stimuleren is belangrijk, maar ook de medewerkers van Athlon moeten zich goed voelen in de nieuwe, groene omgeving. Vergaderen en wandelen in het groen geeft hen voldoening.'

Vandaag zijn drie biotopen of leefgebieden prominent aanwezig op de site. Het gaat over een zich verjongend eiken-elenbos, een oud grasland en in 2015 ingezaaide en aangeplante bloemenweiden. Die vormen allemaal een prachtig contrast met het strakke witte gebouw van twee bouwlagen. Er is veel uitwisseling van soorten met het aangrenzend stormbekken van de Woluwe. Zo komen in de zomer heel wat libellen jagen boven het grasland van Athlon. Op dat perceel groeien inmiddels al nieuwe plantensoorten die een belangrijke meerwaarde vormen voor de vele insecten die daar hun leven maken. De bloemenrijkdom is groot, de aanwezigheid van de poel is een krachtige stimulans voor het leven in de buurt.

Aangename werkplek

De vroegere parkeerplaatsen zijn omgevormd tot hotspots van de natuur. Het zijn grasdallen die in de loop der tijden bedekt zijn met een laagje stof en grond. Dat zorgt voor een extreem voedselarme bodem in de zon en halfschaduw, met grote aantallen pionierplanten en veel insecten die er partners ontmoeten, voedsel en rust vinden, en voor nakomelingen zorgen.

De werknemers parkeren hun wagens tweehonderd meter verderop en leggen het laatste deel van hun pendeltraject te voet af. 's Avonds gaat het de omgekeerde richting uit en doen ze een wandeling

naar hun auto. En zo gaat het elke dag opnieuw. 'Onze mensen vinden die wandeling een absolute meerwaarde. Een kort traject door de natuur in het begin en op het einde van de werkdag geeft energie.' Toen het inrichtingsproject afgewerkt was, kreeg het personeel rondleidingen om te kijken en te horen waarom voor deze inrichting was gekozen.

Eén grote domper blijft bestaan. Oorspronkelijk was het de bedoeling om de Trawoolbeek, die nu onder de gebouwen van Athlon loopt, opnieuw bovengronds te brengen. De plannen waren ver gevorderd, met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) die zich al had geëngageerd. Op het laatste nippertje gingen de eigenaars van de grond - Athlon is huurder - niet akkoord. 'Dat blijft een litteken', betreurt Ollivier. 'Het heeft weinig gescheeld of ook dit hadden we kunnen realiseren. Jammer genoeg is het niet gelukt. Ik vind dat nog altijd spijtig.'

Het illustreert misschien ook dat nog niet iedereen de meerwaarde van dit soort projecten inziet. Maar goed, intussen is de werkplek van Athlon uitgegroeid tot een veelgebruikte demonstratiesite waar bedrijven regelmatig inspiratie komen opdoen over hoe je een ecologische buitenaanleg realiseert. 'Dat stemt mij dan weer gelukkig. Met een beetje durf en inspiratie kunnen bedrijven een hefboom zijn om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.'

EN Business site teeming with life

After giving the matter much thought, the Machelen-based Athlon Car Lease company opted in 2013 for a complete eco-friendly site design rather than a small-scale green refurbishment. This made the company one of the pioneers in the cause of creating more greenery around company buildings. The 200-or-so-employee company Athlon is now looked upon as a benchmark in terms of site development diversity. The site at 115 Peutiesesteeweg is now a biodiversity hotspot, boasting more flora and fauna species than ever before. Which is quite an achievement in what is, after all, a comparatively industrial environment.

Samen sterk

Exact een jaar geleden was er op honderd meter van mijn appartement in Vilvoorde een genadeloze strijd aan de gang om een nest in een zwarte els. Weken aan een stuk bikkelden een groep kraaien en een eksterkoppel om het eksternest dat enkele jaren naeën hun vaste stek was. Maar in 2019 zou het anders lopen. De kraaiende kwam steeds nadrukkelijker opzetten, met elkaar kort opvolgende lijf-aan-lijfgevechten. Beide dappere eksters wilden van geen wijken weten, maar het vijftal kraaien bleef steeds aanvallen en moeilijk doen. Ze wisselden elkaar af, terwijl beide eksters geen minuut rust kregen. Zo ging het er weken aan toe.

Op een morgen was het duidelijk. Het kraaienwifje zat parmantig in het nest, terwijl het mannetje takken aansleepte om de opgelopen schade van de vele schermutselingen te herstellen. De eksters zagen het vanop een afstand met lede ogen aan en begonnen schoorvoetend een nieuw nest te bouwen een paar tientallen meter verderop. De strijd was beslecht, alle betrokkenen hadden zich neergelegd bij de nieuwe situatie. Het was duidelijk dat de samenwerkingsstrategie van de kraaien rendeerte. In een straal van ettelijke honderden meter kan maar één koningskoppel broeden, maar de clangenoten streden mee alsof het om hun eigen nest ging. Zolang het ene koppel blijft broeden houden de andere vogels zich onledig met mekaar's gezelschap. Als er om één of andere reden iets misgaat met het broedend koppel barst de onderlinge strijd los om hun plaats in te nemen. Zover is het nu nog niet. Benieuwd hoe het al deze kraaiachtigen, eksters horen daar immers ook bij, verder vergaat in 2020.

TEKST Herman Dierickx

In onze reeks *Van God weg* gaan we dieper in op de herbestemming van religieus erfgoed.

Cultuur in de kerk van Leerbeek

Voor het gemeentebestuur van Gooik kadert de herbestemming van de kerken in het masterplan voor de afzonderlijke dorpen. Op basis van die toekomstvisie trekt de Sint-Pieterskerk in Leerbeek de culturele kaart.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Slechts twee van de vijf kerken in Gooik behouden liturgische vieringen als hoofdactiviteit: de Sint-Niklaaskerk in Gooik en de Sint-Ursmaruskerk in Oetingen. De overige kerken in Leerbeek, Strijland en Kester maken zich op voor een passende nevenbestemming. 'Hierbij gaat het om een subtiele zoektocht naar een evenwicht tussen het religieuze en het wereldse, tussen het stenen en het menselijke verhaal. De gekozen nevenbestemming voor de kerk van Leerbeek is daarvan een goede illustratie', schetst burgemeester Michel Doomst (CD&V). 'De Sint-Pieterskerk is enerzijds geschikt voor huwelijken en doopvieringen en anderzijds beschikt ze over culturele troeven dankzij het authentieke interieur en de aanwezigheid van het waardevolle orgel.'

Cultuur

'De kerk in Leerbeek is een architecturaal en cultuur-historisch pareltje van het Pajottenland. Het kerkgebouw dateert uit de jaren 1700 en bepaalt de identiteit van Leerbeek. De verdwijning ervan zou neerkomen op de onthoofding van het dorp. Voor de overheid is het absoluut de moeite waard om in dit cultureel erfgoed te investeren.' De beschermde Sint-Pieterskerk was zwaar in verval en was door het risico op vallende brokstukken een periode afgesloten voor het

'Zoeken naar een evenwicht tussen het religieuze en het wereldse.'

publiek. Met de financiële steun van de Vlaamse overheid is twee miljoen euro geïnvesteerd in een grondige renovatie en in de kerkomgeving. Op het ommuurde kerkhof prijkt een gedenksteen ter herinnering aan pastoor Winnepenninckx, de bezieler van het Stevenisme ten tijde van Napoleon. Verderop langs een uitgestippelde wandeling staat de Stevenistenkapel. Voor bezoekers aan de streek zijn dit toeristisch interessante aanknopingspunten. 'De functieverbreiding van de kerk in Leerbeek vormt de grootste opdracht voor de nabije toekomst', stelt Doomst. 'De gemeentelijke muziekacademie wordt een belangrijke partner om er concerten en andere culturele activiteiten te ontplooiën. Bij een programmatie hoort echter een exploitatieplan. Er moet immers brood op de plank komen zodat de kerk in Leerbeek met de opbrengsten de eigen onderhoudskosten kan dekken.'

Diezelfde uitdaging geldt voor de andere kerken. Voor de in 1972 gebouwde kerk in het dorp Strijland staat ook de culturele nevenbestemming centraal. De architectuur van deze moderne kerk is heel apart: ze is gebouwd in een halve cirkel. 'Dankzij die bijzondere structuur en het niveauverschil in het auditorium van de kerk, zou ze met respect voor de religieuze functie perfect dienst kunnen doen als cultuur- of concertzaal. Met een geringe aanpassing kan het auditorium

FR Culture dans l'église de Leerbeek

Sur les cinq églises de Gooik, pour seulement deux d'entre elles les célébrations liturgiques restent l'activité principale. Ce sont les églises de Sint-Niklaas (Gooik) et d' Ursmarus (Oetingen). Les autres églises, Leerbeek, Strijland et Kester, se préparent pour une activité annexe appropriée. Pour l'administration communale de Gooik, la réaffectation des églises s'inscrit dans le masterplan de chaque commune séparément. En se basant sur une vision d'avenir, l'église Sint-Pieters de Leerbeek tire la carte culturelle. 'Les propositions concrètes relatives à la réaffectation des églises découlent des réunions participatives que l'administration communale a organisées il y a un an et demi dans chacun des villages. Différents aspects y ont été abordés: l'aménagement du territoire, l'urbanisme, l'agriculture, la culture, la récréation et le tourisme, ainsi que la réaffectation des églises.'

na een begrafenis of een andere religieuze viering naadloos worden omgevormd voor een culturele activiteit', zegt Stephane Seghers, de coördinator van de parochieploeg in Strijland. Samen de met parochiegemeenschap en andere lokale verenigingen wil hij die culturele doelstellingen verder helpen verfijnen en daarbij ook de link leggen met de activiteiten in de parochiezaal.

Verdorping in de Rand

Doomst benadrukt de belangrijke rol van de lokale gemeenschap. 'Interessante ideeën komen van onderuit. De concrete voorstellen voor de herbestemming van de kerken vloeien voort uit de inspraakbijeenkomsten die het gemeentebestuur ongeveer anderhalf jaar geleden in elk dorp heeft georganiseerd. Verschillende aspecten kwamen daarbij aan bod: ruimtelijke ordening, stedenbouw, landbouw, cultuur, recreatie en toerisme. Het resulteerde in een masterplan voor de toekomst van het dorp. Noem het verdorping. Het gaat uit van de kansen en de bedreigingen voor de woon- en de leefkwaliteit van de dorpen op het platteland.' De burgemeester wil de problemen van Dilbeek en Sint-Pieters-Leeuw niet minimaliseren, maar toch pleit hij ervoor dat het Vlaamse beleid voor de Rand meer rekening zou houden met de specifieke situatie van de landelijke gemeenten.

Duizendblad

Een zo breed mogelijk assortiment kruiden telen, volledig biologisch en volgens de seizoenen. Dat is het concept van Duizendblad. Het is een schatkamer aan planten en kruiden, waarvan je slechts een klein deel in de winkel vindt.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

Yo De Beule is in Ternat een kleine tien jaar bezig met het telen van kruiden, eetbare bloemen en pittige blaadjes. Zij werkte als redacteur, maar planten konden haar al als kind bekoren. 'Ik fietste graag tussen de weiden en was gefascineerd door wat daar groeit en bloeit. De diversiteit aan planten heeft me altijd geboeid. Later liep ik als een maniak rond in kwekerijen om al die verschillende soorten te leren kennen. Na mijn herboristenopleiding, op mijn veertigste, zette ik de stap om een tuinbouwbedrijf te beginnen. Als starter zocht ik iets waarvan je op een kleine oppervlakte veel kan telen. Kruiden zijn daarvoor ideaal. Via slimme combinaties kan alles op een compacte manier groeien.'

Pionier

Het is niet overdreven om De Beule een pionier te noemen. 'Toen wij startten, boden Vlaamse kruidentelers klassiekers als bieslook en peterselie aan, maar op een paar uitzonderingen na werd het gros geïmporteerd. Dankzij de chef-koks, de ambassadeurs van de goede smaak, is er nu een markt voor alle gekke dingen die wij telen. De Flemish Foodies hadden als eerste aandacht voor de herkomst van hun ingrediënten en gaven een boost aan de lokale productie.'

Duizendblad levert onder meer aan Brasserie Julie, Restaurant Michel en het Plotercafé. Ook het bekroonde restaurant Humus x Hortense is een trouwe klant. Naast de chefs nemen ook biomarkten zoals Les Tanneurs kruiden af. Daar is het assortiment eenvoudiger maar wel lokaal en seizoensgebonden. Zo levert ze in de winter geen basilicum maar wel zuring. Wat groeit er nog zoal op het veld deze periode? 'Met het zachte weer geeft venkel nog altijd blad. We snijden een aantal mosterdbladsorten, die geven veel smaak aan gerechten. En er is dit jaar nog steeds zeeaster, pimpernel, Citroentijm en rozemarijn.'

Aanpassen

Alles wordt buiten geteeld. Grof gewezen winterdoeken beschermen de planten, dat scheelt een graad of vier. Toen de serre vorig jaar wegwaaide, moest De Beule op zoek naar andere oplossingen. 'Zo ontdekten we dat onze tunnelplanten het tegenwoordig best aankunnen met die extra bescherming van bladeren en stro. De ranonkels geven we extra beschutting met tijdelijke tunneltjes van buizen en folie. Het is experimenteren en constant bijleren. Een extra uitdaging is het veranderende klimaat. Wij voelen dat heel hard. Seizoenen zijn niet meer te voorspellen. We waren niet weerbaar genoeg in de eerste extreem droge zomer, maar we hebben bijgeleerd. Het wispelturige klimaat dwingt je om alles voortdurend in vraag te stellen. Er is niet één juiste methode die je vervolgens altijd kan toepassen.'

Jezelf heruitvinden, daar weet De Beule alles van. Sinds twee jaar biedt het ecologische tuinbouwbedrijf ook bio snijbloemen aan. Alweer pionierswerk. 'We teelden altijd al bloemen voor de biodiversiteit. Vanuit de horeca kwam er veel vraag naar boeketten en we wilden het erop wagen. Het blijkt helemaal mijn ding te zijn! Het is ook tof om een nieuwe markt af te tasten. Ook hier volgen we de seizoenen en kiezen we voor soorten die elders moeilijker te vinden zijn. Mijn specialiteit zijn dikke, volle tuinrozen, die vind je niet snel in een bloemenwinkel. De geur vind ik ook heel belangrijk.' De oogst gaat naar Blommm, enkele Brusselse floristen en naar de bloemenabonnementen. In de aankleding van feesten kan De Beule al haar creativiteit kwijt. 'Grote ruimten decoreren, zoals een schuur of een historisch huis, is uitdagend. Heerlijk om na te denken over wat past qua kleur, sfeer en tijdsgeest.'

Ontbijten met auteur Saskia De Coster

‘Kom maar op, alle vragen mogen’

Een schrijver, een croissant en een koffie. Dat is schrijvers op zondag. Op 8 maart komt Saskia De Coster in De Factorij in Zaventem lezen, vertellen en al je vragen beantwoorden. ‘Ik vind het leuk als er een echt gesprek op gang komt.’

TEKST Ines Minten • FOTO Filip Claessens

Speerpunt van de ontmoeting wordt De Coster haar recentste roman *Nachtouders*, die genomineerd is voor de Libris Literatuurprijs 2020. Het boek vooraf lezen mag maar hoeft niet. ‘Het is tenslotte geen leesclub’, vindt De Coster. ‘Ik vind het altijd fijn als er een mix komt van mensen die het boek al wel en nog niet gelezen hebben. Het is immers ook leuk als je iemand kunt prikkelen om het nadien te lezen.’

Nachtouders is een roman die heel dicht bij de schrijfster staat. ‘Het is een roman, omdat ik er allerlei aan gemanipuleerd heb.’ Maar de basis komt uit haar eigen leven. Het hoofdpersonage Saskia gaat met haar vriendin Juli en hun zoontje van een jaar naar het Canadese hippie-eiland waar de biologische vader van het kind opgroeide. Alles komt er onder spanning te staan: haar relatie met Juli, haar vriendschap met Karl, haar schrijverschap. En de vragen blijven opborrelen. Is zij, als niet-biologische ouder, wel een echte moeder? Kun je dat leren, een ouder zijn? ‘Mensen denken al eens dat het geen boek voor hen is omdat ze bijvoorbeeld geen vader of moeder zijn, of geen holebi. In mijn ogen spreekt het thema net heel ruim aan. Iedereen heeft ervaring met wat het is om op te groeien, iedereen gaat al eens na hoe hij of zij zelf is opgevoed. Wat was daar goed of slecht aan? Wat zou je anders doen, of hetzelfde?’

Vallen, opstaan en proberen

‘Kinderen krijgen is ook een direct onderwerp. Het gaat om iets groots in je leven, dus je kunt er niet

te veel rond *bullshitten*. Het vraagt om eerlijkheid. Dat is dus helemaal iets anders dan beweren dat een kind krijgen het ultieme wonder is en dat het alleen maar fantastisch is. Er is helemaal niets vanzelfsprekends of duidelijk aan. Het is vallen, opstaan en proberen. En wat doet het met je relatie? Je merkt opeens hoe fragiel die kan zijn en hoe snel er iets kan schieflopen of veranderen.’

Ook de verhouding tussen generaties verandert wanneer er plots een nieuwe bijkomt. ‘Ik heb dit boek voor mezelf geschreven om een houvast te creëren en om bepaalde dingen te kunnen begrijpen. Een van de gevolgen is geweest dat ik nu geen contact meer heb met mijn ouders. Dat is natuurlijk spijtig, maar het was onvermijdelijk. Je blijft altijd kind van je ouders, maar je bent nu ook zelf ouder. De focus verschuift, je kind wordt het allerbelangrijkste. Ik weet nu heel duidelijk: ik kies voor hem. Ik ben gestopt met schipperen en compromissen sluiten. Mijn ouders willen hem niet aanvaarden als kleinkind: twee vrouwen samen, waar dan een kind van komt, dat kan voor hen niet. Dus dan bots je op een gegeven moment op een muur. Nu heb ik tenminste het voordeel van de duidelijkheid. Dit is het dan, ik hoef er niet langer over te malen. Het blijft jammer, maar het geeft wel de geruststelling dat die worsteling voorbij is.’

De mythes van het schrijverschap

De Coster zal voorlezen uit en vertellen over het boek. Ook over de interne keuken van het schrij-

verschap wil ze het graag hebben. ‘Ik vind dat zelf altijd interessant’, zegt ze. ‘Als ik iemand ontmoet die bijvoorbeeld nachtdiensten doet in een ziekenhuis, dan wil ik graag weten hoe dat precies in zijn werk gaat.’ Over schrijven bestaan een aantal mythes die de auteur graag wil ontkrachten. ‘Zo schijnt het dat je een schrijver geen deadlines kan opleggen. Maar ik heb niets liever dan deadlines! En er is dat idee dat schrijvers hele dagen koffie drinken en rondwalpen op zoek naar inspiratie. Ook dat is een grote misvatting. Ik zal vertellen hoe ik het aanpak en hoe ik veranderd ben in die dingen.’

Een echt gesprek

Verwacht vooral geen praatje vanaf een hoog podium. De Coster zit het liefst zo dicht mogelijk bij het publiek. Een ontmoeting-met-ontbijt lijkt haar dan ook ideaal. ‘Zo’n evenement is ook de enige plek voor een schrijver om je lezers echt te ontmoeten. Ik schrijf een boek en leg het in de wereld als het klaar is. Dat is een heel onrechtstreekse gang van zaken. Daarom vind ik zulke ontmoetingen altijd heel fijn. Een geslaagde lezing is die waar er een echt gesprek op gang komt. Ik vind het leuk als mensen vragen stellen. Alle vragen mogen, kom maar op!’

ZO • 8 MAA • 10.30

Saskia De Coster (+16j)

Schrijvers op Zondag

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Piano, een maand lang

KLASSIEK 28 maart is het *Piano Day*, een concept van muzikant/componist Nils Frahm om pianomuziek internationaal op de kaart te zetten. Nu ook in de Rand.

In de Noordrand doen ze voor het eerst mee aan *Piano Day*. Meer nog: tien gemeenten slaan de handen in elkaar om er een heus festival van te maken waarbij de piano een maand lang centraal staat. Op 1 maart is het de kick-off van *PianoDays2020* met een muzikale fietstocht. Op acht verschillende locaties kan je een intiem pianoconcert beleven. Het bijzondere is dat je van het ene naar het andere concert fietst, wat ongetwijfeld voor een heel andere ervaring zorgt. Het zijn stuk voor stuk unieke plaatsen, zoals het labocafé in Kampenhout of Villa Beverbos in Wemmel. De concerten duren nooit langer dan drie kwartier en gaan van jazz over pop tot klassiek.

Variatie aan concerten

De hele maand kan je van uiteenlopende voorstellingen genieten. Zo treden pianisten Bart Rodyns en Nicolas Callot op met sopraan Griet De Geyter. Zij brengen muziek van onder meer Jules Massenet, Charles Gounod en Joseph Canteloube in de abdijkerk van Grimbergen. In het cultureel centrum van Zaventem speelt Thelonus, een familievoorstelling van Zonzo Compagnie met live-muziek van jazztrio De Beren Gieren. Zoals je al kan raden gaat deze muzikale reis over jazzlegende Thelonus Monk die begin 20e eeuw in New York leefde. In Opwijk kan je een huiskamerconcert van Jan Michiels bijwonen. Deze pianovirtuoos deed eerder mee aan de Koningin Elisabethwedstrijd en zal hier verrassen met ongewone combinaties van pianomuziek van Bach tot vandaag.

Jongeren

Festivalcoördinator Jo Sollie licht ook een tipje van de sluier op van het jongerenproject. In het kader van *PianoDays2020* zullen de leerlingen van de academies van Zaventem, Vilvoorde en Grimbergen ondergedompeld worden in 21e-eeuwse pianomuziek. Zij worden op sleeptouw genomen door MATRIX dat net een pianobundel uitbracht met hedendaagse Belgische pianomuziek. De leerlingen krijgen hierover een masterclass en zullen naar buiten komen met wat ze geleerd hebben. Dat mag je letterlijk nemen, want ze zullen rondrijden met gocarts waarop een piano is gemonteerd. Ze doen een toer langs markten en afterworks in de verschillende gemeenten.

Het slotstuk van het festival is *Piano Day* zelf op 28 maart. Die datum is niet toevallig gekozen: er zijn namelijk 88 toetsen op een piano en de laatste zaterdag van maart is de 88e dag van het jaar. Wie van plan is om op 28 maart te reizen, heeft geluk want dan worden reizigers in Brussels Airport getraakteerd op een pianomathon. Zowel professionele als amateurpianisten zullen er op de vleugel-piano spelen voor passanten. Een kinderkoor zorgt voor dat tikkeltje extra. Het wordt het slotstuk van een ander project, waarbij 200 kinderen van de lagere school in Zaventem, Vilvoorde, Grimbergen en Meise liedjes aangeleerd krijgen door Koor & Stem. Voor hen is het een heel andere manier om naar buiten te komen met wat ze zullen leren in de sessies, en wel voor een heel speciaal publiek.

• LENE VAN LANGENHOVE

1 TOT 29 MAA
PianoDays 2020

Verschillende locaties,
www.ccstrombeek.be/pianodays2020

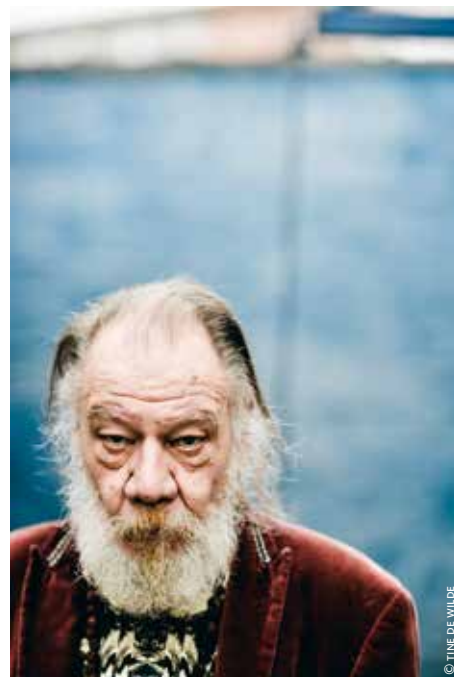
Blueskapitein

MUZIEK Het idee voor *The Deep Blue Sea* kwam van De Grote Post, het cultuurcentrum in Oostende. Daar vroeg men **Roland Van Campenhout** of hij een programma wilde samenstellen met zeemansliederen. De Gentse zanger en gitarist, die de beatniks, de hippies en alles daarna overleefde, kon moeilijk weigeren. Want blues en folk, zijn muzikale levensaderen, bulken van de liedjes over het woelige leven van zeevaarders, inclusief het gemis van het thuisfront. 'Er zit ook een geweldige song tussen over het zinken van de Titanic en de menselijke arrogantie. Ik leerde ze kennen via een oude Lead Belly-plaat en speelde ze in mijn jonge jaren al op wasbord.' Met **Serge Feys** schuift een rasechte Oostendenaar aan, en zo belanden we opnieuw in de kuststad waar Roland ooit zijn legerdienst vervulde bij de zeemacht. 'Ik mocht bureauwerk doen. De dagen kwam ik door met de boeken van Jack Kerouac die ik in de schuif van mijn bureau had verstopt. 's Nacht ontsnapte ik langs een regenpijp naar buiten om de wijde wereld te ontdekken, in de eerste plaats de bruisende cafés in de Langestraat.' • TP

ZA • 14 MAA • 20.00

Roland & The Deep Blue Sea

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

Boskapel

IMDE Het begon rond 1658 met enkele vrome lieden die in het bos een houten Lieve-Vrouwbeeldje ophingen aan een oude eik en daar tot Maria baden. Op deze plek zouden vanaf dan wonderlijke, onverklaarbare dingen geschieden. De 17e eeuw werd ook wel de ongelukseeuw genoemd. Het was een tijd waarin armoede heerste, oorlogen woedden en ziektes als pest en cholera woerden. Mensen zochten troost en hoop bij Moeder Gods en moeder van alle stervelingen. Een grote stroom bedevaarders kwam op gang. De pelgrims verzamelden geld en bouwmaterialen om een stenen kapel te bouwen. In 1695 werd gestart met de bouw van de kapel *Behoudenis der Kranken*. De Spaanse stenen werden ter plaatse gebakken in een steenoven. Adellijke families droegen de Boskapel een warm hart toe en schonken meubilair en kerkbenodigdheden. Boven het altaar bevindt zich een houten beeldhouwwerk dat de eik voorstelt met het eerste kappelletje. In de grote lichtblauwe eikenhouten drapering zijn zeven schilderijtjes opgenomen die de zeven smarten van Maria afbeelden. Tot op vandaag komen mensen hier op bedevaart of gewoon de stilte en schoonheid opzoeken. De kapel kreeg in 2015 een grondige restauratie en in 2019 werd een grondgeboorde warmtepomp geïnstalleerd waarvan de buizen meer dan 100 meter diep in de grond zitten waar het constant 10°C is. 80% van de warmte wordt geleverd door de ondergrond. Deze ecologische manier van verwarmen versterkte ook de ecologische missie van de pastorale zone KiemkrACHT Meise en Ecokerk; een oproep tot levens-eenvoud, traagheid, consuminderen en zo meer bewustwording, levenskwaliteit en een groenere wereld betrachten. • TDW

<https://sites.google.com/view/de-boskapel-in-imde>

Ode aan het eiland van de hoge bergen en de vele waters

DANS Wat roept de naam Haïti op? Kom je verder dan schrijnende armoede en aardbevingen? 'Te erg', vinden de Argentijnse choreografe Cecilia Eliceche en de Braziliaanse kunstenaar Leandro Nerefuh. Met hun dans-experiment *Haiti o Ayiti* brengen zij hulde aan Haïti, het eiland van de hoge bergen, de vele waters, en de grote rijkdommen.

In 1492 zette Columbus voet aan wal in Haïti. 'Voor die tijd leefden er verschillende volkeren en stond het eiland bekend als een paradijs omdat de energie er zo sterk was', vertelt Eliceche. 'De komst van de Europeanen was een kantelpunt in de geschiedenis, want die heeft alles verandert, niet alleen op Haïti, maar op het volledige Amerikaanse continent.'

Doelbewuste demonisering

Waarom weten we zo weinig over Haïti en zijn geschiedenis, vroeg het duo zich af. En ze begonnen te graven. Dankzij een groot aantal bezoeken en samenwerkingen schaaften ze hun kennis bij. Sinds Columbus heeft Haïti een bewogen geschiedenis gehad met opeenvolgende kolonistoren en bezetters.

Een typisch kenmerk van kolonialisme is: vernietig wat aanwezig is, vervang het door wat anders. Zo vergroot je je macht. Met dat mechanisme heeft Haïti grondig kennism gemaakt. Eliceche: 'In Haïti bestond bijvoorbeeld de cultuur van de vodou. Vooral Hollywood heeft die later verarmd en gedemoniseerd tot voodoo, voodoooppoppen en zombies. Maar eigenlijk was het een volledige levensstijl, niet enkel met rituelen, maar met grote kennis van wiskunde en geometrie, met geneeskunde en wetenschap. De Verenigde Staten hebben op een gegeven moment een gerichte campagne gevoerd om die cultuur te demoniseren.'

Nerefuh: 'In onze voorstelling proberen we iets mee te geven van die manier van denken en van dat oude vodou-systeem dat niet enkel de maatschappij en de mensen trachtte te organiseren, maar ook onzichtbare krachten omvatte zoals die van de zee, de bomen, de planten. Het was een complex en boeiend systeem waar haast niemand nog iets fundamenteels over weet.'

Toen de Verenigde Staten het eiland tussen 1915 en 1934 bezetten, was het kappen van bomen een belangrijk wapen in de strijd tegen de lokale cultuur. Eliceche: 'In de oude cultuur was het bijvoorbeeld de gewoonte om bij het oogsten van thee de toestem-

Zoekertje in de gazet van het bestaan

THEATER Acteur **Bruno Vanden Broecke** maakte in de Vlaamse huiskamer furore als Dirk Porrez en Sammy Tanghe, sullige

typetjes die mee het succes bepaalden van lokale tv-series. In het theater oogstte hij vooral lof voor de manier waarop hij de ernstigere monologen van schrijver David Van Reybroeck gestalte gaf in *Missie en Para*. In die voorstellingen steeg hij als witte pater en paracommando ver boven zichzelf uit. Het verschil met *De Wordenaar* is dat hij dit keer zelf de tekst schreef en de muziek een veel grotere rol speelt. 'Een handleiding voor ons leven', luidt de korte inhoud. Of in de woorden van de wordenaar zelf: 'Een verhaal over liefde en verlies. Over de mens dus. Dat vol gevochten wezen, dat leeggeliefde dier. Dat zoekertje in de gazet van het bestaan. Morgen draaien we er de patattenschillen in.' Vanden Broecke's woorden worden

aangevuurd door een vierkop-pig orkestje dat, zoals het leven zelf, houdt van improviseren. De muzikale motor is multi-instrumentalist en componist **Bo Spaenc**. Die richtte in 2009 eigenhandig Muziektheater De Kolonie op dat de voorstelling produceerde. • TP

De Wordenaar

De Kolonie MT & Bruno Vanden Broecke

VR • 6 MAA • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 27 MAA • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ming te vragen aan de boom. Bomen werden gezien als deel van de familie. Je ziet hoe bomen kappen in zo'n cultuur het hele familiesysteem onderuit kan halen.'

Water en chocolade

Eliceche en Nerefuh wilden alles leren wat ze van Haïti leren konden en vertalen stukjes van dat leerproces in hun voorstelling. 'Vergeet folklore of traditionele rituelen. Wij zijn hedendaagse kunstenaars, dus we maken er onze eigen interpretatie van.' Zo was water een grote inspiratiebron. 'Haïti is een ontzettend rijk land, en niet enkel wat mineralen betreft. Waarom denk je dat de Clintonfamilie zoveel land bezit in Haïti? Hilary's broer heeft er een monopolie in de mijnbouw. Ons viel vooral de variëteit aan water op. Haïti heeft zout zeewater, zoete rivieren en meren, maar bijvoorbeeld ook zoutwatermeren bovenop bergtoppen. Het is er prachtig!'

Een laatste tipje van de sluier? Er zit ook chocolade in de voorstelling. Eliceche: 'Dan hebben we het niet over chocolade gemengd met suiker, nee, we brengen pure Haïtiaanse chocolade mee, zoals die ter plaatse door vrouwen wordt geogost, gemaakt en op de markt verkocht.' • INES MINTEN

DO • 26 MAA • 20.30

Haiti o Ayiti

Cecilia Lisa Eliceche & Leandro Nerefuh
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

FILM Je moet het maar durven: een veelbekroond boek verfilmen over een pedofiel die na zijn vrijlating terug aansluiting moet vinden bij de maatschappij. Regisseur **Patrice Toye** behandelt met *Muidhond* een heftig thema maar doet dat met veel nuance. Ze is dan ook niet aan haar proefstuk toe. Eerder maakte ze *Rosie*, waarin ze armoede op een bijzondere wijze aanpakte, en *Little Black Spiders* ging over tienerzwangerschappen. Toye vindt het haar taak om delicate, maatschappelijke thema's vanuit een ander perspectief te belichten. Bij pedofilie denken we meteen aan monsterlijke verhalen, maar de roman van Inge Schilperoord - waarop de film is gebaseerd - liet Toye beseffen dat

een pedofiel niet hetzelfde is als een kindermisbruiker. De film zoomt dan ook in op het isolement van de jonge Jonathan, die met alle macht zijn innerlijke wereld onder controle probeert te houden. De talentvolle Tijmen Govaerts zorgt ervoor dat de film draaglijk is en dat je ook kan meevoelen met het hoofdpersonage. Een verstilde krachttoer. • WVL

Muidhond

DI • 31 MAA • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 31 MAA • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Fluweel

JAZZ De trend van dit seizoen is fluweel. Dat treft, want de muziek van **Bram Weijters** en **Chad McCullough** wordt omschreven als 'ingetogen, warm, kleurrijk muzikaal fluweel'. Het jazzduo toert met hun laatste album *Pendulum* langs de Belgische zalen. Pianist Bram Weijters speelde zich eerder in de kijker met een fusie bewerking van de cultplaat *Here Comes The Crazy Man* uit 1974. Op *Pendulum* doet hij iets heel anders en waagt hij zich met de Amerikaanse trompettist Chad McCullough aan vijftientig op klassieke leest geschoeide stukjes. Eerder bracht het duo *Feather* uit, deze keer is *tijd* het thema. Ook Bach en zijn *Goldberg Variations* zijn niet ver af. Weijters schreef met *Pendulum* een eigen suite die het verloop van een dag volgt. Naargelang het moment van de dag krijgen de muzikale thema's een andere wending: groovy in de ochtend, mijmerend in de avond. Laat je meevoeren door de serene improvisaties.

• LVL

DO • 19 MAA • 20.30

Bram Weijters & Chad McCullough

Hoellaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

Johnny Trash

HUMOR Er zijn ondertussen zoveel stand-upcomedians dat ze niet alleen in de comedy-café's, maar ook in de zalen met verschillende samen in één line-up optreden. De Rodeo's zijn wel opmerkelijk omdat de drie comedy-vrienden uit verschillende windstreken komen en er ook elk een eigen stijl op na houden. Maar na een avondje op café besloten ze om samen te gaan

toeren. **Nigel Williams** is ongetwijfeld de bekendste van de drie. De Antwerpse Brit maakte het genre mee groot in Vlaanderen en brengt nog altijd maatschappijkritische working class comedy die tegelijk hard en hartelijk kan zijn. **Wouter Monden** is een Nederlandse comedian. Jong en scherp, met beide voeten in het herkenbare leven, en niet van plan om het

tempo van zijn grappensalvo's even te laten zakken omdat hij nu toevallig in Sint-Pieters-Leeuw is aanbeland. De meest muzikale is ongetwijfeld **Johnny Trash**. Niet alleen comedian, maar zoals zijn artiestennaam misschien doet vermoeden ook singer-songwriter. Tijdens Belgium's Got Talent liet hij op de televisie zien dat zingen en grappen maken uitstekend kunnen samengaan. Met zijn gitaar in de hand kruidt hij de show van deze drie comedycowboys helemaal af en neemt hij desnoods ook zichzelf muzikaal in de maling. • MB

DO • 5 MAA • 20.30

De Rodeo's

Nigel Williams, Johnny Trash & Wouter Monden

Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre, 02 371 22 62

Originele band eert **Amy Winehouse**

MUZIEK Bijna tien jaar geleden overleed superster Amy Winehouse. Haar muziek blijft verder leven. Forever Amy is het tributeprogramma waarmee de originele leden van haar begeleidingsband naar de Zandloper in Wemmel komen.

Het enorme zangtalent en het tragische levensverhaal van de Londense soulzangeres Amy Winehouse werkt voor muzik liefhebbers zo inspirerend dat zich de afgelopen jaren al verschillende imitators en coverbands hebben aangediend. Maar wie het dichtst bij de sfeer en de kwaliteit van toen wil komen, kan best terecht bij **Forever Amy**. Daarmee toert de voormalige begeleidingsband van Winehouse, aangevuld met de Siciliaanse jazz- en soulzangeres Alba Plano, de wereld rond.

Eerste ontmoeting

Naast keyboardspeler Xantone

Blacq, gitarist Hawie Gondwe, drummer Nathan Allen en saxofonist Jim Hunt is bassist Dale Davis een van de leden van die band. Hij sprak de zangeres nog op de avond voor haar dood in 2011 en haalt enkele herinneringen op aan de intense periode met haar. Dale Davis: 'Ik herinner me nog onze eerste ontmoeting in 2003 tijdens een auditie waarop ik aanvankelijk niet werd aangenomen omdat Amy vasthield aan haar oude bassist. Omdat die uiteindelijk te veel werk had bij George Michael mocht ik voor de volgende show toch meedoen als de minder mooie

en goedkopere optie. (lacht) Dat was net voor het album *Frank* af was en we aan een toer van achttien maanden begonnen. Daarna volgde een korte break voor we met *Back to Black* in nog een heel andere dimensie terechtkwamen. Ik herinner me nog de zonnige zondagmorgen op weg naar de eerste repetitie. Toen ik aankwam was Amy verwickeld in een hevige discussie met haar manager. Ik wist meteen wat voor een sterk karakter ze had.'

Druk van de roem

Davis was onder de indruk van Winehouse haar muzikale capaciteiten en haar persoonlijkheid. 'Ze was pas negentien, maar lang geen meisje meer. Ze was redelijk stil maar heel grappig. Tijdens de toer kon ze de hele groep entertainen.

Daarna stapte ze op het podium en pakte de zaal in. Ze hoefde niet te wachten tot nummers opgenomen waren om live te brengen. Ze zong nooit op automatische piloot, tastte alle grenzen van een song af. Ik heb altijd het gevoel gehad dat ze zo veel licht gaf dat het haar lot was om te vroeg op te branden.'

Dan kwamen de momenten waarop ze helemaal niet meer op het podium verscheen. 'Tot aan de uitreiking van de Grammy Awards eind 2007 ging het goed. Daarna gingen bepaalde zaken in haar persoonlijk leven een rol spelen en op een gegeven moment hoorde ik mezelf iets te vaak uitleggen dat het optreden niet kon plaatsvinden. Ik denk niet dat het aan haar zelf lag. Ze was intelligent genoeg om haar problemen te erkennen, maar het ontbrak haar aan kracht

Megalomaan theaterspektakel

THEATER Je kan depressief worden van het feit dat de Amerikaanse auteur William Gaddis al in 1975 de, met de National Book Award bekroonde, roman *JR* schreef over het megalomane kapitalisme in Wall Street. Maar je kan ook blij zijn dat het boek nog altijd zo relevant is dat het Antwerpse theatergezelschap er nu een toneelstuk op baseert dat al even megalomaan is. Om te beginnen is *JR* een theaterstuk met

© KUURT VAN DER EIJST

een topcast. Theaterkoppel **Marie Vinck** en **Stef Aerts** regisseren onder meer Stijn Van Opstal, Gene Bervoets, Frank Focketeyn, Oscar Van Rompay, Jan Bijvoet, Geert Van Rampelberg, Junior Mthombeni, Imke Mol, Elle-June Henrard, Rashif El Kaoui en KVS-directeur Michael De Cock. Met vier voorstellingen van telkens vier uur voor 1.200 toeschouwers beleeft het stuk in Paleis 12 op de Heizel haar Belgische dernièrereeks, na eerdere speelbeurten in Gent, Antwerpen en Amsterdam, en Parijs. Het decor is een torengebouw van veertien meter hoog waar het publiek omheen zit. Twee cameramannen lopen continu op en neer en heen en weer om de actie te capteren. Door de projectie op de vier wanden van het gebouw krijg je een labyrinthische combinatie van theater en live cinema. • MB

18, 20, 21 EN 22 MAA • 19.00 EN 15.00
JR

FC Bergman/Toneelhuis/ NTGent/ KVS
Brussel, Paleis 12, 02 466 20 30

om de beslissende stap te zetten en er iets aan te doen. De druk van de roem speelde daarin een rol. Het succes van *Back to Black* was moeilijk te evenaren en als je moe bent van de spotlights komen de demonen naar boven. Amy sprak nooit over zichzelf. Alleen op de avond voor haar dood. Toen belde ze me terwijl ze op YouTube naar filmpjes van zichzelf zat te kijken. *Ik kan toch een beetje zingen*, zei ze. Dat was de enige keer in acht jaar dat ze zichzelf een compliment gaf. • MICHAËL BELLON

VR • 6 MAA • 20.00
Forever Amy

Amy Winehouse Band
& Alba Plano
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

© GRENVILLE CHARLES

© CLARA HERMANS

Oma doet een beetje raar

Randi De Vlieghe en **Jef Van Gestel**

maakten een paar jaar geleden met *Voetbal op Hoge Hakken* muzikaal danstheater vol schijnbewegingen. Hun nieuwe stuk focust op een nevenpersonage uit die voorstelling dat nu een naam krijgt. **Rita** - vertolkt door de immer vitale spring in 't veld **Randi De Vlieghe** mét pruiik en jurk - is een dame op leeftijd. Ze is wat eenzaam en vertoont ook duidelijk tekenen van geestelijke aftakeling. Is het demantie of zijn het vooral waanvoorstellingen? In ieder geval heeft Rita verzorging nodig en die krijgt ze ook. Maar de relatie met de verzorger (Jef Van Gestel) loopt niet altijd van een leien dakje. Soms is ze intens en liefdevol, soms zorgt ze voor wrijving en irritatie. Rita is een voorstelling met weinig woorden maar met mooie dans, mimiek en muziek (een soundscape van Wannes Deneer, maar ook opera!) en ook heel wat grappige, absurde en ontroerende momenten. Over de omgang met oudere mensen, over de dunne grens tussen verzorgen en kleineren, over vervagende herinneringen en oploaiende verlangens. • MB

VR • 6 MAA • 14.00 EN 19.30
Rita (+8j)

Tuning People & Bronks
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

PODIUM

THEATER

DO - 5 MAA - 20.30

2020

Woodman
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

DO - 5 MAA - 20.30

De Vloed

Skagen
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

De Wordenaar

De Kolonie MT & Bruno Vanden Broecke
VR - 6 MAA - 20.30
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
VR - 27 MAA - 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Een Jihad van Liefde

Rataplan, Rashif El Kaoui & Amara Reta
VR - 13 MAA - 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
VR - 20 MAA - 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR - 13 MAA - 20.30

Reverence

Chris Lomme & Michael De Kock/ KVS
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

VR - 13 MAA - 20.15

Festen

Warre Borgmans, Eline De Munck e.a.
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZO - 15 MAA - 20.30

Het koninkrijk van Henry Darger

Van Royen & De Graef
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

MA - 16 MAA - 20.30

Maandagavond #2

De NWE Tijd/ M.O.T.
Dilbeek, Lou's Plek,
02 466 20 30

18, 20, 21 EN 22 MAA - 19.00 EN 15.00

JR

FC Berman/Toneelhuis/ NTGent/ KVS
Brussel, Paleis12,
02 466 20 30

DO - 19 MAA - 20.30

Te Gek!?

Ella Leyers, Inge Paulussen,
Tine Reymer e.a.
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre,
02 371 22 62

21 EN 22 MAA - VANAF 11.00

Wat (niet) weg is

Fien Leysen
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

DO - 26 MAA - 20.30

Achter/af

De Koe
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA - 28 MAA - 20.30

True Copy

Berlin
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

KIDS

ZO - 1 MAA - 15.00

Bam! (+4j)

Ultima Thule
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR - 6 MAA - 14.00 EN 19.30

Rita (+8j)

Tuning People & Bronks
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZA - 7 MAA - 20.15

Sol bémol (+6j)

D'Irque & Fien
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO - 8 MAA - 10.30

Minuscule (+6j)

ontbijtfilm
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO - 8 MAA - 15.00

De tuin van de walvis (+5j)

Beeldsmederij De Maan
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO - 8 MAA - 15.00

Trouble

familiefilm
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA - 14 MAA - 19.00

Camouflage (+6j)

Captain Sugar & The Monkey Puppets
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA - 14 MAA - 19.00

Raspoetin (8-12j)

Theater Tieret
Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaal-
hoeve, 02 381 14 51

ZO - 15 MAA - 10.00

Everest: de jonge Yeti (+6j)

familiefilm
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO - 15 MAA - 15.00

Mousse (4-10j)

Un oeuf is un oeuf
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

ZO - 15 MAA - 13.00

Door de bomen (3-12j)

familiefestival
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA - 21 MAA - 15.00

Zonder toegevoegde suiker (+5j)

Cools & Zoon
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZO - 22 MAA - 10.00

De Leeuwenkoning (+5j)/ Peppa Pig: Pirateneiland (+3j)

ontbijtfilms
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZO - 22 MAA - 11.00

Slaapconcert

klassiek voor baby's
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZO - 22 MAA - 15.00

Dierenplezier aan zee (+2j)

Mevrouw De Poes
Assen, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

27, 28 EN 29 MAA - 20.00

Swing (+10j)

Circus Ronaldo
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZA - 28 MAA - 11.00 EN 15.00

Click (+3j)

Sprookjes Enzo
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZA - 28 MAA - 11.00 EN 15.00

Tribunal (+6j)

Bronks & Ballet Dommage
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZA - 28 MAA - 19.00

De Roofkes (6-11j)

Theater Tal & Thee
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO - 29 MAA - 15.00

Thelonius (+6j)

Zonzo Compagnie
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZO - 29 MAA - 15.00

De grote reis van Meneer Beer (+5j)

Theater Tieret/ Walrus
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

EEN JIHAD VAN LIEFDE (13 EN 20/3)

EVEREST (15/3)

THELONIUS (29/3)

MIST (29/3)

ZO - 29 MAA - 13.30

Mist (5-9j)

Het Wolk
Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaal-
hoeve, 02 381 14 51

HUMOR

DO - 5 MAA - 20.30

De Rodeo's

Nigel Williams, Johnny Trash
& Wouter Monden
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre,
02 371 22 62

VR - 6 MAA - 20.00

De jaren van verstand

Thomas Smith
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR - 6 MAA - 20.30

Bekend en bescheiden

Xander De Rycke
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

WO - 11 MAA - 20.00

Wachten op Do Groot

De Frivole Framboos
Wezembeek-Oppeem, GC de Kam,
02 731 43 31

11 EN 12 MAA - 20.30

We moeten nog eens afspreken

Bart Cannaerts
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

T.A.N.I.A

Tania Van der Sanden/ Theater
Malpertuis

DO - 12 MAA - 20.00

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DO - 26 MAA - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR - 13 MAA - 20.30

Full Contact Tour

Steven Mahieu
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

13 EN 14 MAA - 20.30

Be careful what you wish for

Alex Agnew
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA - 14 MAA - 20.30

Leveren jullie ook aan huis?

William Boeva
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Sketch 2

Bert of Roy
DO - 19 MAA - 20.00
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

WO - 25 MAA - 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Zoëterdag, zondag, moindag

Brussels Volkstejoëter
20 EN 21 MAA - 20.15
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

27, 28 EN 29 MAA - 20.00 EN 15.00

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA - 21 MAA - 20.30

Een man, een man

Herbert Flack & Bob De Moor
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

26 EN 27 MAA - 20.30

Oogst

Kommil Foo
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR - 27 MAA - 20.30

In 't echt

De Schedelgeboorten
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 0468 20 20 02

DANS

WO - 11 MAA - 20.30

Red Haired Man

Alexander Vantournhout
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR - 13 MAA - 20.30

Solomon & Sheba

We are not people
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO - 26 MAA - 20.30

Haiti o Ayiti

Cecilia Lisa Eliceche & Leandro Nerefuh
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

LITERATUUR

ZO - 8 MAA - 10.30

Saskia De Coster (+16j)

Schrijvers op Zondag
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

SENIOREN

DO - 12 MAA - 14.00

Eurovisieliedjes uit '50, '60 en '70

Voorjaarsfeest senioren
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI - 24 MAA - 14.00

Demi-Geus

volksmuziek
Overijse, wzc Mariëndal, 02 687 59 59

Word's Out

Novastar
ZO - 1 MAA - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR - 6 MAA - 20.15

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

VR - 6 MAA - 20.00

Forever Amy

Amy Winehouse Band & Alba Plano
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZA - 7 MAA - 20.30

Queen Tribute

Mercury Rising
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA - 7 MAA - 20.00

Que désire

Soetkin Baptist
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA - 7 MAA - 20.30

Jukebox 2020

Lucas Van den Eynde, Tine Embrechts
& Nele Bauwens
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZO - 8 MAA - 15.00

Lang zullen we leven

Connie Neefs & Micha Marah
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

WO - 11 MAA - 20.30

Stef Kamil Carlens

Humbeek, El Dorado, 02 263 03 43

12 TOT 14 MAA - 20.00

ZO - 15 MAA - 14.00

Ciske de Rat

musical
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Portu in core

I Muvrini
VR - 13 MAA - 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
VR - 20 MAA - 20.30
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA - 14 MAA - 20.00

Roland & The Deep Blue Sea

Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZA - 14 MAA - 20.30

Tom Vanstiphout & Nina Babet

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA - 14 MAA - 20.15

The Great Belgian Songbook

Belpop Bonanza approved
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DE JAREN VAN VERSTAND (6/3)

SOLOMON & SHEBA (13/3)

WORD'S OUT (1 EN 6/3)

FOREVER AMY (6/3)

ZO - 15 MAA - 14.30

Van Corsari tot Appermont

Jackobond & Bastien
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI - 17 MAA - 20.00

Piergiorgio Pirro & Renato Martins duo

Foyer do mundo
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DI - 17 MAA - 14.00

Franse Chanson

Ritz en route
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO - 18 MAA - 14.00

De allereerste keer

Eenzaam zonder jou band
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZA - 21 MAA - 20.00

Passages

Geppetto & The Whales
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO - 25 MAA - 20.30

Sharon Shannon

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO - 25 MAA - 20.30

Joy

Aka Trio
Ternat, CC De Ploter,
02 466 20 30

DI - 31 MAA - 14.30

Muziek, mijn leven, mijn adem

Liliane Saint-Pierre
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

KLASSIEK

1 TOT 29 MAA

PianoDays 2020

Verschillende locaties,
www.ccstrombeek.be/piano-days2020

ZO - 1 MAA - 11.00

Kleppen en snaren

Duo Eolienne
Hamme, Sint-Gudulakerk,
02 460 73 24

ZO - 8 MAA - 11.00

Urban Piano Quartet

Dilbeek, Dil'Arte,
02 466 20 30

DO - 12 MAA - 20.30

Triofenix & Aldo Baerten

Grimbergen, sacristie abdijkerk,
02 263 03 43

ZO - 15 MAA - 11.00

Drukvartet

aperitiefconcert
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DO - 19 MAA - 20.15

Cosi

Deschonecompagnie
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZA - 21 MAA - 20.00

Bach

La Petite Bande
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO - 22 MAA - 11.00

Beethoven

Piet Kuijken
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO - 22 MAA - 11.00

Sonoro Quartet

aperitiefconcert
Vilvoorde, Stadhuis,
02 255 46 90

VR - 27 MAA - 20.30

Mémoires & Elégies

Bart Rodyns, Nicolas Callot & Griet De Geyter
Grimbergen, sacristie abdijkerk,
02 263 03 43

JAZZ

DO - 19 MAA - 20.30

Bram Weijters & Chad McCullough

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZO - 1 MAA - 20.00

The Mustang

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI - 3 MAA - 20.00

The Report

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Instinct

DI - 3 MAA - 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA - 9 MAA - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

All of Us

DI - 3 MAA - 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO - 4 MAA - 17.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI - 10 MAA - 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO - 8 MAA - 20.00

Piranha

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI - 10 MAA - 14.00

La vie en rose

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI - 10 MAA - 20.30

Marriage Story

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Les Misérables

WO - 11 MAA - 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

MA - 23 MAA - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO - 15 MAA - 20.00

Cats

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DI - 17 MAA - 20.00

Au Nom de la Terre

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI - 17 MAA - 20.30

Atlantique

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO - 18 MAA - 20.00

Judy

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO - 19 MAA - 15.00 EN 20.00

Dolor y Gloria

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO - 22 MAA - 20.15

Laurel & Hardy

The Silent Movie Project
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA - 23 MAA - 20.30

Adam

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

1917

DI - 24 MAA - 14.30 EN 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI - 24 MAA - 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO - 25 MAA - 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO - 29 MAA - 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA - 30 MAA - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI - 24 MAA - 20.00

Proxima

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR - 27 MAA - 14.00 EN 20.00

Engel

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

Muidhond

DI - 31 MAA - 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI - 31 MAA - 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

5 MAA TOT 19 APR

The World as a Pavilion

Vjenceslav Richter

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 14 MAA

Werk!

Ilona Robert

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

18 MAA TOT 18 APR

Jessic(h)art

Jessica Raes

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 29 MAA

Camouflage

Drogenbos, FeliXart Museum, 02 377 57 22

TOT 31 MAA

Louprania

tekeningen en schilderijen

Wezembeek-Oppem,

cafeteria GC de Kam, 02 731 43 31

TOT 19 APR

Keith Haring

Brussel, Bozar, www.bozar.be

MA - 2 MAA - 20.30

De Bourgondiërs

Bart Van Loo

Dilbeek, Dil'Arte, 02 466 20 30

MA - 2 MAA - 20.00

Ierland

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO - 5 MAA - 14.00

Luisteren naar Beethoven

Arthuur De Vis

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA - 7 MAA - 10.30

Kamerplanten verzorgen en vermeerderen

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DI - 10 MAA - 20.00

Ecologisch tuinieren met Mme Zsazsa

Zellik, bib, 02 456 01 60

DO - 12 MAA - 20.00

Jan Delvaux praat met Hans Kusters & Anton De Wolf

Belpop Bonanza Noordrand

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI - 17 MAA - 14.00

Vroeger was alles anders

Korneel De Rynck

Dilbeek, kasteel La Motte,

02 466 20 30

ZA - 21 MAA - 14.00

Workshop illustratie

Jessica Raes

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

MA - 23 MAA - 19.00

Workshop pekelen en fermenteren

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

WO - 25 MAA - 20.00

Circle of Life

Lieve Blancquaert

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

DO - 26 MAA - 19.00

Kleine klussen in huis

Jan De Decker

Zellik, Den Horinck, 02 456 01 60

MA - 30 MAA - 15.00

Nieuw-Zeeland

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO - 5 MAA - 14.00

Historisch Tervuren

Tervuren, parking De Warandepoort,

www.ngz.be

ZO - 8 MAA - 11.00

Is biodiversiteit hot?

lezing & wandeling om 14.00

Hoeilaart, Bosmuseum,

www.natuurpunt.be/cvn

DO - 12 MAA - 14.00

Hoeilaart, groen en vol geschiedenis

Hoeilaart, parking kerk, www.ngz.be

DO - 19 MAA - 14.00

De dieren van het Zoniënwoud

Hoeilaart, parking station Groenen-

daal, www.ngz.be

DO - 26 MAA - 14.00

Woluwepark

Brussel, Trammuseum, www.ngz.be

ZA - 7 MAA - 10.00

Repaircafé & fashionswap

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

De Leeuwen van Vlaanderen

Erhan Demirci, Han Coucke & Latif Ait

DI - 10 MAA - 20.00

Sint-Genesius-Rode,

GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DI - 17 MAA - 20.00

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DO - 19 MAA - 20.30

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

WO - 18 MAA - 19.30

Mentalist Stefan Paridaen

Femmuze (women only)

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZA - 28 MAA - 20.30

Carrying my father

There There Company

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VACATURE

vzw 'de Rand' zoekt een onafhankelijk bestuurder

Verstuur uiterlijk op 15 mei 2020 je kandidatuur met een motivatie en een beknopt cv naar info@derand.be

t.a.v. de heer Hubert Lyben, voorzitter van vzw 'de Rand'.

www.derand.be

of contacteer algemeen directeur Eddy Frans (eddy.frans@derand.be) tot 31 maart 2020 of Jo Van Vaerenbergh (jo.vanvaerenbergh@derand.be) vanaf 1 april 2020.

Volg ons ook op

www.facebook.com/RandKrant

en www.randkrant.be

(5/3 TOT 19/4)

NIEUW-ZEELAND (30/3)

DE DIEREN VAN HET ZONIËNWOUDE (19/3)

DE LEEUWEN VAN VLAANDEREN (10,17 EN 19/3)

Zuhra Ferizovic

Wonderland, en toch

Zuhra Ferizovic werd in 1992 in Bosnië geboren in volle burgeroorlog. 'Mijn naam betekent 'schitteren' in het Arabisch. Mijn ouders zagen mijn komst als een sprankeltje hoop.'

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Jammer genoeg hield de komst van baby Zuhra de relatie van haar ouders niet in stand. Enkele maanden na haar geboorte gingen ze uit elkaar. Haar moeder werd verliefd op een blauwhelm uit Merchtem en volgde hem richting België. Een jaar later kwamen Zuhra en haar zus Dzen in Merchtem wonen.

Aangekomen in Wonderland

Vandaag werkt Ferizovic als onthaalmedewerkster voor de gemeente Meise. Ze doet haar job heel graag. 'Ik hou ervan om mensen te helpen. Nu besef ik dat mijn moeder en stiefvader gelijk hadden toen ze erop hamerden dat ik voor Nederlands goede punten moest halen. Voor dat advies, maar ook voor hun onvoorwaardelijke steun ben ik hen heel dankbaar. Dat mijn stiefvader zich zo voor mij en mijn zus heeft ingezet, vind ik top. Ken je de uitdrukking: *I can respect any man who can heal a heart he didn't break and raise a kid he didn't make?* Dat zegt het helemaal. Ik heb veel respect voor hem. Ik herinner me nog hoe ik hier als vijfjarig meisje aankwam. Al die ogen die op

DE FAVORIETEN VAN...

Mooiste plek in Bosnië

Mijn geboorteplaats Zenica en de Kravice Waterfalls.

Lekkernij

Grah (stooftpotje met bonen in tomatensaus).

Mooiste herinnering

De troetelnamen die mijn grootouders mij gaven: kcerka (zoetje) en seka (zusje).

DE Wunderland, und doch

Zuhra Ferizovic wurde 1992 in Bosnien mitten im Bürgerkrieg geboren. ‚Mein Name bedeutet *Funkeln* auf Arabisch. Meine Eltern sahen meine Ankunft als einen Hoffungsschimmer. Aber ihre Eltern haben sich getrennt. Ihre Mutter verliebte sich in einen Blauhelm aus Merchtem und folgte ihm nach Belgien. Ein Jahr später kamen auch Zuhra und ihre Schwester Dzen hierher. ‚Ich hatte das Gefühl, im Wunderland zu sein, umgeben von Menschen und Bräuchen, die ich nicht kannte und die etwas Magisches hatten.‘ Heute arbeitet Ferizovic als Empfangsmitarbeiterin für die Gemeinde Meise. Ihr gefällt ihre Arbeit sehr gut. ‚Ich liebe es, Menschen zu helfen. So gerne ich auch in Belgien bin, finde ich es auch schön, zurück zu kehren. Die Wärme, die ich in den Augen meiner Großmutter sehe, ist unbezahlbar.‘

me gericht waren. Al die vragen die ik kreeg en niet begreep. Ik voelde me in Wonderland, omgeven door mensen en gewoonten die ik niet kende en die iets magisch hadden.'

Back to basics

'Wat ik me ook herinner, is dat ik in dit nieuwe land als kind gelukkig en enthousiast mocht zijn. In Bosnië was het niet gepast om uitgelaten te zijn. Er woedde een oorlog. Dan hoor je niet te lachen. Mijn kinderlijke vreugde heb ik daar vaak onderdrukt. Dat ik hier mezelf en vrolijk mocht zijn, was een bevrijding.' Een keer per jaar gaat Ferizovic naar Bosnië. Haar oma en familie bezoeken, betekent veel voor haar. Als ze dan enkele dagen in haar geboorteland vertoeft, valt het haar op hoe hartelijk buren er met elkaar omgaan. 'Hoe graag ik ook in België ben, ik vind het fijn om naar mijn roots terug te keren.'

Back to basics, zo voelt het. 'De warmte die ik in de ogen van mijn oma zie, is onbetaalbaar. Toch betrap ik mezelf erop dat ik met gemengde gevoelens naar het leven van mijn familieleden in Bosnië kijk. Ik heb het dan onder meer over de ondergeschikte positie van de vrouw. Mijn tante is professor, maar verdient bijna de helft minder dan haar mannelijke collega's. Omdat ze vrouw is. Dat kan je in 2020 toch niet meer maken.'

Het woord integratie

Ferizovic toont een foto van haar terwijl ze aan het graffiti-spuiten is. 'Dat doe ik in mijn vrije tijd in het skatepark van Meise. Het is een uitlaatklep. (lacht) Het helpt me om in evenwicht te blijven. Om te beseffen dat het leven kort is. Dat ik nu leef en er het beste van moet maken. Want laten we eerlijk zijn, met een naam zoals de mijne, word ik al eens in een bepaald hokje geplaatst. Dan denk ik zoals Lange Frans & Baas B in het nummer *Het land van*: 'Integratie is een schitterend woord. Maar shit, 't is (fucking) bitter als niemand het hoort.'

Onmiddellijk voegt ze eraan toe dat ze nooit vergeet welke kansen België haar heeft gegeven en dat dit het land is waarvan ze houdt. Het land waar ze wil blijven. 'Ik zal echter ook nooit vergeten waar ik vandaan kom. Weet je wat voor mij een heel moeilijk moment was? Toen mijn opa overleed. Ik voelde me schuldig en rot omdat ik er niet was tijdens zijn laatste levensfase. De dag van zijn uitvaart was het buiten ijskoud. Er lag een meter sneeuw. Plots kwam de zon tevoorschijn. De warmte van de zon gaf mij het gevoel dat hij bij ons was en me liet weten: *Je hebt gedaan wat je kon. Het is goed zo.* Zie je dit kettinkje rond mijn hals? Het draagt zijn naam: Abdullah.'